

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GRFFK

Χαλαρόπουλος Κ. Μηνόμορφος

28/03/2024

ΔΡΧΕΙΟ

ΘΔ:510

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ
7^{ης}.2.2024 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ - RESPONSE OF THE GREEK GOVERNMENT TO THE
7.2.2024 RESOLUTION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT ON THE
STATE OF RULE OF LAW IN GREECE

Αξιότιμη κα Πρόεδρε του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Με το παρόν έγγραφο (στην ελληνική και αγγλική γλώσσα) η ελληνική Κυβέρνηση απαντά σε ένα σύνολο σαράντα δύο (42) σημείων του Ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7^{ης}.2.2024, με τον πλέον έγκυρο θεσμικά τρόπο ως προς όλα τα ζητήματα λειτουργίας του κράτους δικαίου που εγείρονται σε αυτό.

Για την ανάπτυξη της επιχειρηματολογίας της χρησιμοποιεί είκοσι (26) συνολικά αναφορές σε επίσημες εκθέσεις διεθνών οργανισμών, αναγνωρισμένων φορέων και σε δημόσια έγγραφα που χρησιμοποιούν αυστηρή επιστημονική μεθοδολογία αξιολόγησης της κατάστασης του κράτους δικαίου στην Ελλάδα συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, χωρίς να καταφεύγει σε ατεκμηρίωτες πολιτικές εκτιμήσεις και διατυπώσεις, όπως δυστυχώς παρατηρείται στο εν λόγω ψήφισμα.

Ανάμεσα στις αναφορές αυτές, η χώρα έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα στο πεδίο της λειτουργίας της Δικαιοσύνης και της καταπολέμησης της διαφθοράς, πολλά εκ των οποίων έχουν καταγραφεί με τον πλέον επίσημο τρόπο στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Κράτος Δικαίου έτους 2023, στην έκθεση της ομάδας GRECO για την καταπολέμηση της διαφθοράς έτους 2024, στην έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την καταπολέμηση της διαφθοράς έτους 2022.

Στην ίδια κατεύθυνση, στην απάντηση περιλαμβάνεται επίσης η άνοδος 5 θέσεων και η αλλαγή κατηγορίας που πέτυχε η Ελλάδα στην ετήσια έκθεση του Economist Intelligence Unit (EIU) για την ποιότητα της Δημοκρατίας ανά τον πλανήτη. Η χώρα μας ξεπέρασε το κρίσιμο όριο των 8/10 μονάδων και σκαρφάλωσε 5 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, στην 20ή. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη βελτίωση παγκοσμίως.

Η πολυφωνία και η ελευθερία του Τύπου λειτουργούν στη χώρα με απόλυτο σεβασμό στο ευρωπαϊκό κεκτημένο. Η καλή νομοθέτηση αποτελεί πλέον κατάκτηση της ελληνικής Πολιτείας. Από το 2021 δεν έχει κατατεθεί ούτε ένα νομοσχέδιο στο

Κοινοβούλιο σε εφαρμογή της διαδικασίας είτε του επείγοντος είτε του κατ' επείγοντος. Ο αριθμός των τροπολογιών έχει φθάσει σε ιστορικό χαμηλό και δεν εγκρίνονται πλέον τροπολογίες της τελευταίας στιγμής. Επιπλέον, σε αντίθεση με την προηγούμενη πρακτική, ούτε ένα νομοσχέδιο δεν υποβάλλεται στο Κοινοβούλιο χωρίς προηγούμενη δημόσια διαβούλευση.

Η πρόοδος στον τομέα των ατομικών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ιδιαίτερα αισθητή. Τα νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα που κατοχυρώνουν την ψήφο αποδήμων και την επιστολική ψήφο, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+, των ατόμων με αναπηρία, τα ακαδημαϊκά δικαιώματα των αποφοίτων μη κρατικών πανεπιστημίων, την προστασία των γυναικών από την ενδοοικογενειακή βία και την παρενόχληση στους εργασιακούς χώρους, την ενδυνάμωση των νέων για πρόσβαση σε προσιτή στέγη, αποτελούν μερικά μόνο παραδείγματα της προόδου που έχει επιτευχθεί τα τελευταία 5 χρόνια στο πεδίο της διεύρυνσης της δημοκρατίας, μείωσης των ανισοτήτων και προστασίας ειδικών ομάδων του πληθυσμού, οδηγώντας σε άνοδο της κατάταξης της χώρας στους αντίστοιχους επίσημους δείκτες της ΕΕ.

Η Ελλάδα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται με αποτελεσματικότητα και ταχύτητα το μεγαλύτερο σε μέγεθος πακέτο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην Ευρώπη, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που περιλαμβάνει σημαντικούς πόρους για την περαιτέρω βελτίωση του κράτους δικαίου και της απονομής δικαιοσύνης στη χώρα μας. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 492.924.829,61€ για έργα που σχετίζονται με το Κράτος Δικαίου. Πρόκειται για συνολικά 9 μεταρρυθμίσεις οι οποίες αναλύονται σε 21 μεταρρυθμιστικά ορόσημα, εκ των οποίων 11 έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

Η αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών στην Ελλάδα αποτελεί προτεραιότητα πρώτα και κύρια για την ίδια την κυβέρνηση της χώρας, καθώς μόνο χάρη σε ένα περιβάλλον ομαλής θεσμικής λειτουργίας μπορεί να επιτευχθεί βιώσιμη και δυναμική οικονομική ανάπτυξη με προσέλκυση περισσότερων και καλύτερων επενδύσεων. Η πορεία της ελληνικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GREEK

οικονομίας και η εμπιστοσύνη της διεθνούς οικονομικής κοινότητας στην Ελλάδα με την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και την εισροή πολλών και σημαντικών διεθνών επενδύσεων επιβεβαιώνει την πρόοδο που σημειώνει η χώρα στον τομέα αυτόν.

Για τους παραπάνω λόγους και όπως ειδικότερα παρατίθεται αναλυτικά σημείο προς σημείο στην απάντηση που ακολουθεί, το περιεχόμενο του από 7.2.2024 Ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έρχεται σε αντίθεση με τα δεδομένα αυτά, για τα οποία η Κυβέρνηση προτρέπει να υπάρξει πληρέστερη ενημέρωση από τα λοιπά αρμόδια όργανα της ΕΕ.

Γιώργος Φλωρίδης

Υπουργός Δικαιοσύνης

Dear Mme President of the European Parliament,

In this document (copied in Greek and English) the Greek Government responds to (42) points of the 7.2.2024 Resolution of the European Parliament on the state of Rule of Law in Greece and documents all the key issues mentioned therein.

It uses a total of twenty-six (26) references to official reports of recognized entities and public documents, which use a rigorous scientific methodology to assess the state of the rule of law in Greece in comparison with other EU countries, without resorting to unsubstantiated political assessments, as is unfortunately the case in the EP resolution.

More specifically, in the field of the functioning of the judiciary and on the fight against corruption significant achievements of Greece are mentioned, many of which have been officially documented in the European Commission's Rule of Law Report 2023, the GRECO Anti-Corruption 2024 Report and the World Bank's 2022 Anti-Corruption Report.

Greece's improved position by 5 places in the annual Economist Intelligence Unit (EIU) report on the quality of democracy around the world is also noted. Our country surpassed the critical threshold of 8/10 points and improved its ranking by 5 places compared to the previous year, scoring 20th. This is the biggest improvement worldwide.

Pluralism and freedom of the Press in Greece function with absolute respect for the European acquis. Good legislation constitutes a steady accomplishment of the Greek State. Since 2021 not a single bill has been submitted to Parliament in implementation of either the urgent or super-urgent procedure. The number of parliamentary amendments has reached a historic low and no last-minute amendments are approved anymore. In addition, contrary to previous practice, not a single bill is submitted to Parliament without previous public consultation.

Progress in the area of civil and human rights is particularly noticeable. Legislative and non-legislative measures guaranteeing absentee and postal voting, the rights of the LGBTQ+ community, persons with disabilities, the academic

rights of non-state Universities, the protection of women from domestic violence and harassment in the workplace, empowering young people to access affordable housing are just a few examples of the progress achieved in the last 5 years in the field of expanding democracy, reducing inequalities and protecting specific groups of the population, leading to a rise in the country's ranking in the respective official EU indicators.

Greece, in cooperation with the European Commission, is efficiently and swiftly managing the largest package of reforms and investments in Europe under the European Recovery and Resilience Facility, which includes significant resources to further improve the status of the Rule of Law and administration of justice. Total budget for projects related to the Rule of Law amounts to 492.924.829,61€. It consists of 9 major reforms composed of 21 reform milestones, of which 11 are completed.

Upgrading the functioning of Greek institutions is a priority first and foremost for the Greek government itself, as it is only through an environment of smooth institutional functioning that sustainable and dynamic economic growth can be achieved, attracting more and better investments. The performance of the Greek economy and the confidence of the international financial community in Greece, with the recovery of the investment grade and the inflow of many significant international investments, confirm the progress achieved.

For all the reasons above and as detailed point by point in this document, reality contradicts the content of the European Parliament's Resolution of 7.2.2024.

Therefore, we urge the European Parliament to receive more thorough information from other competent EU institutions.

Georgios Floridis

Minister of Justice

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Φεβρουαρίου 2024 σχετικά με το Κράτος Δικαίου και την ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης

στην Ελλάδα

A/A	ΣΗΜΕΙΟ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ
		1. Σύστημα Απονομής Δικαιοσύνης
Στοιχ. 11 του προοιμίου	Έχοντας υπόψη την έκθεση σχετικά με τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβάσεων και περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σε σχέση με τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, καθώς και τη σύστασή του της 15ης Ιουνίου 2023 προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή, σε συνέχεια της διερεύνησης καταγγελλόμενων παραβάσεων και περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σε σχέση με τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης.	<p>Η έρευνα έχει αναβαθμιστεί, καθώς έχει ανατεθεί σε αρμόδιο αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ο οποίος λαμβάνει υπόψη όλο το υλικό που έχει συγκεντρωθεί.</p> <p>Το θεσμικό πλαίσιο για τις νόμιμες και τις παράνομες παρακολουθήσεις (ν. 5002/2022) έχει ενισχυθεί, με βασικές ρυθμίσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόβλεψη ειδικής αιτιολογίας για την υποβολή του αιτήματος άρσης του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας που περιλαμβάνει: (α) τους λόγους που στοιχειοθετούν κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια, (β) την αναγκαιότητα της άρσης του απορρήτου για την αντιμετώπιση του κινδύνου, (γ) τα μέσα ανταπόκρισης ή επικοινωνίας για τα οποία ζητείται η άρση, (δ) το αντικείμενο της άρσης, δηλαδή τα εξωτερικά στοιχεία της επικοινωνίας ή και το περιεχόμενο αυτής, και (ε) την εδαφική έκταση εφαρμογής και την απολύτως αναγκαία χρονική διάρκεια της άρσης. <p>Αίτηση για άρση του απορρήτου επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας μπορεί να υποβάλλει μόνο η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ) ή η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας (ΔΑΕΕΒ) είτε με δική τους πρωτοβουλία, είτε κατόπιν ενημέρωσης που διαβιβάζεται από δικαστική ή άλλη πολιτική, στρατιωτική ή αστυνομική δημόσια αρχή, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται το θέμα εθνικής ασφάλειας που επιβάλλει την άρση.</p> <p>Η αίτηση υποβάλλεται από την ΕΥΠ ή την ΔΑΕΕΒ με αναλυτική αιτιολογία σε εισαγγελικό λειτουργό βάσει των όσων ορίζει ο νόμος</p>

Στοιχ. Γ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά τα τελευταία έτη, έχει επιδεινωθεί η κατάσταση του Κράτους Δικαίου και της ελευθερίας των Μέσων Ενημέρωσης στην Ελλάδα¹ λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατάσταση αυτή δεν έχει αντιμετωπιστεί επαρκώς και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές ανησυχίες και να ανακύπτουν πολλά ζητήματα.

και, αν εγκριθεί, τότε υποβάλλεται σε διαδικασία έγκρισης και από έναν ακόμα εισαγγελικό λειτουργό, ο οποίος αυτή την φορά είναι είτε αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, είτε εισαγγελέας Εφετών. Ο κάθε εισαγγελικός λειτουργός έχει προθεσμία 24 ωρών για να εγκρίνει ή όχι την αίτηση.

- Πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας για τα **πολιτικά πρόσωπα** με υποβολή του αιτήματος από τον Διοικητή της ΕΥΠ στον Πρόεδρο της Βουλής.

Έχουν δοθεί απαντήσεις της χώρας στο σύνολο των συστάσεων της Ευρ. Επιτροπής στην Έκθεση για το Κράτος Δικαίου για το 2024, ενώ πρόοδος διαπιστώνεται στην προηγούμενη Έκθεση της Επιτροπής (ημερομ. δημοσίευσης 5.7.2023)², την οποία πρέπει να συμβουλευτεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα:

- Θεσπίστηκαν κώδικες δεοντολογίας για όλους τους δικαστικούς κλάδους και καθορίστηκαν σαφή πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς και ακεραιότητας για το δικαστικό σώμα (Κεφάλαιο για την κατάσταση του Κράτους Δικαίου στην Ελλάδα, σελ. 6).
- Υπήρξε πρόοδος όσον αφορά στη διαθεσιμότητα ασφαλών ηλεκτρονικών διαύλων επικοινωνίας για τις εισαγγελικές υπηρεσίες και τη δυνατότητα διενέργειας συγκεκριμένων πράξεων ηλεκτρονικά σε αστικές και διοικητικές διαδικασίες. Η ψηφιοποίηση προχωρά περαιτέρω και στον τομέα της διοικητικής δικαιοσύνης (σελ. 8).
- Στην ποινική και αστική δικαιοσύνη, μετά την ολοκλήρωση της φάσης I του έργου, αναβαθμίζεται το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης στις

¹ Διαθέσιμο σε [2023 Rule of Law Report - Country Chapter Greece \(Other languages\)](#).

² Διαθέσιμο σε <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/RL.EST#> Πρόκειται για δείκτη που λαμβάνει υπόψη αντιλήψεις σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι κοινωνικοί δρώντες έχουν εμπιστοσύνη στους κανόνες της κοινωνίας και τηρούν τους κανόνες της και ιδίως την ποιότητα της επιβολής των συμβάσεων, των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, της αστυνομίας και των δικαστηρίων, καθώς και την πιθανότητα ανάπτυξης εγκληματικότητας και εκδήλωσης βίας.

³ Άρειος Πάγος, 2024. Απόφαση Διοικητικής Ολομέλειας [online] Διαθέσιμο σε: <https://www.areiospagos.gr/> [Πρόσβαση 1.3.2024].

- εφετειακές περιφέρειες Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά και Εύβοιας, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη σε όλα τα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες (φάση II) (σελ. 8).
- Η αναθεώρηση του Δικαστικού Χάρτη σε διοικητικές υποθέσεις και η εισαγωγή εξ αποστάσεως ακροάσεων αποσκοπούν στην εξισορρόπηση της άνιση κατανομής των υποθέσεων, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και στην ενίσχυση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη (σελ. 10).
  - Η σύσταση της δικαστικής αστυνομίας αναμένεται να βελτιώσει την απονομή της δικαιοσύνης και να ενισχύσει τη συνδρομή προς τους δικαστές (σελ. 11).
  - Οι πρόσθετες προσλήψεις δικαστικών υπαλλήλων και οι περαιτέρω επενδύσεις σε δικαστικά κτίρια αναμένεται να επηρεάσουν θετικά την ποιότητα της δικαιοσύνης (σελ. 11).
  - Καταβάλλονται προσπάθειες για την αντιμετώπιση των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων και τη μείωση της διάρκειας της δίκης ενώπιον των ανώτατων διοικητικών δικαστηρίων, μεταξύ άλλων με την έγκριση συνοπτικής διαδικασίας για τον χειρισμό συγκεκριμένων ειδών υποθέσεων ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εφαρμόζεται ήδη στην πράξη (σελ. 13).
  - Η εφαρμογή του εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς 2022-2025 βρίσκεται σε εξέλιξη. Οι δραστηριότητες της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας προχωρούν καλά και η συνεργασία της με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς συνεχίζεται (σελ. 15).
  - Μετά την πρόσφατη έναρξη ισχύος του νόμου για τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά στην αύξηση των επαληθεύσεων της ακρίβειας δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (σελ. 17).
  - Εξακολουθούν να λαμβάνονται μέτρα για την ακεραιότητα των δημόσιων υπαλλήλων, ενώ συνεχίζονται και οι προσπάθειες για τη βελτίωση της ακεραιότητας και της σύγκρουσης συμφερόντων εντός

Στοιχ. ΙΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας για το 2023, η Ελλάδα έχει επιδείξει ανησυχητική υποβάθμιση σε ζητήματα που αφορούν στο Κράτος Δικαίου μεταξύ των 27 κρατών μελών της ΕΕ⁴ λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για αρνητική εξέλιξη που αντανακλάται επίσης στην αύξηση του δείκτη αντίληψης της διαφθοράς στη χώρα.

των αστυνομικών δυνάμεων (σελ. 20).

- Εκδόθηκε ο νέος νόμος για την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου (σελ. 24).
- Εκδόθηκαν κατευθυντήριες γραμμές για να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία απευθείας ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σελ. 24).

Σύμφωνα με τον σχετικό δείκτη της Παγκόσμιας Τράπεζας για το Κράτος Δικαίου⁵, η Ελλάδα επιδεικνύει σταθερή βελτίωση της ποσοστιαίας κατάταξής της σε ετήσια βάση (από 0,2 για το 2019 σε 0,3 για το 2022).

Επιπλέον, έχει δημοσιευτεί Ανακοίνωση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου⁶, η οποία υπογραμμίζει την ανεξάρτητη και αμερόληπτη κρίση των Δικαστικών και Εισαγγελικών λειτουργιών, χωρίς να εξαρτώνται ή να χειραγωγούνται από οποιαδήποτε κρατική εξουσία.

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς υλοποιείται κανονικά:

- Μειώθηκε ο μέσος χρόνος για τη διενέργεια και ολοκλήρωση των ελέγχων της Αρχής από 1.450 ημέρες, πριν την ίδρυση της ΕΑΔ, σε 3 μήνες.
- Αξιολογήθηκαν πάνω από 21.000 καταγγελίες πολιτών και επιχειρήσεων.
- Ολοκληρώθηκαν πάνω από 7.300 συστημικοί και έκτακτοι έλεγχοι και διερευνήσεις.
- Μέσω ελέγχων σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις η ΕΑΔ συνεισέφερε στην εθνική προσπάθεια για την αντιμετώπιση της πανδημίας.
- Ελέγχεται η ακρίβεια και η πληρότητα περισσότερων από 13.000 δηλώσεων ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ σε ετήσια βάση για τους υπόχρεους που

⁴ Διαθέσιμο σε: <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/CC.PER.RNK> Πρόκειται για δείκτη που συνυπολογίζει τις αντιλήψεις σχετικά με τον βαθμό στον οποίο η δημόσια εξουσία ασκείται για ιδιωτικό όφελος, συμπεριλαμβανομένων τόσο των μικρών, όσο και των μεγάλων μορφών διαφθοράς, καθώς και της "άλωσης" του κράτους από τις ελίτ και τα ιδιωτικά συμφέροντα.

εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας της Αρχής.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με σχετικό δείκτη της Παγκόσμιας Τράπεζας για τα επίπεδα διαφθοράς⁴, η Ελλάδα εμφανίζει ποσοστιαία βελτίωση (από 53,3 σε 56,6) στο διάστημα 2017-2022.

Το παραπάνω στρατηγικό σχέδιο εντάσσεται σε μεταρρύθμιση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που αποσκοπεί στην πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς και στην πραγματοποίηση σχετικών δράσεων ευαισθητοποίησης (RRP 16952), που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Ήδη το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο το οποίο υλοποιείται έχει εγκριθεί για το διάστημα 2022-2025 από το Υπουργικό Συμβούλιο (Ορόσημο 210). Επίσης με τη θέσπιση του ν.4795/2021 δημιουργήθηκε ολοκληρωμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου στον Δημόσιο Τομέα (Ορόσημο 211). Στο πλαίσιο της δράσης λήψης μέτρων ανάπτυξης ικανοτήτων για την καταπολέμηση της διαφθοράς (RRP 16702), προωθείται η δημιουργία ενισχυμένου πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (AML) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (CFT) εντός του 2^{ου} τριμήνου του 2024 (Ορόσημο 212).

Στοιχ. ΙΕ Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσφατα δημοσιευθείσα ετήσια έκθεση της ελληνικής Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) του 2022 αποκάλυψε ότι χιλιάδες υποθέσεις εισαγγελικών εντολών για απόκτηση πρόσβασης σε επικοινωνίες για λόγους εθνικής ασφάλειας δεν είχαν αναφερθεί εγκαίρως στην ΑΔΑΕ από την ελληνική Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ) και τη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία) της Αστυνομίας.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη διαφάνεια και η δυνατότητα συγκριτικής αξιολόγησης των στοιχείων, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο παρουσίασης των στοιχείων και στην ανάλυση αυτών στην Έκθεση Πεπραγμένων 2022 (που υποβλήθηκε το 2023 και αφορούσαν το 2022). Ειδικότερα, στην έκθεση του 2022 αναφέρεται, για τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου για λόγους Εθνικής Ασφάλειας, ο αριθμός των εισαγγελικών διατάξεων αναφέρονται σύμφωνα με το έτος έκδοσης στο συγκεκριμένο έτος αναφοράς (δηλ. 1/01/2022-31/12/2022) και όχι ο αριθμός των εισαγγελικών διατάξεων που παραλήφθηκαν εντός του αυτού έτους (2022) από την ΑΔΑΕ (σε αντίθεση με τα στοιχεία που παρουσιάζονται έως στην Έκθεση Πεπραγμένων του 2021, που παρουσιάζονται με βάση το έτος λήψης, ανεξάρτητα του έτους έκδοσης) ώστε πλέον να είναι δυνατή η σύγκριση των αποτελεσμάτων αντικειμενικά ανά Έκθεση Πεπραγμένων.

Στοιχ. ΙΖ Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Παναγιώτης Δημητράς,

Όσον αφορά στην υπόθεση Παναγιώτη Δημητρά, ο οποίος συνελήφθη στην Κω,

ακτιβιστής των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδρυτής και επικεφαλής του ελληνικού Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι (GHM), διώκεται για παράνομη διακίνηση, παρόλο που φαίνεται ότι ενήργησε νόμιμα για να παράσχει ανθρωπιστική βοήθεια σε αιτούντες άσυλο· λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Δεκέμβριο του 2022, του επιβλήθηκε πρόστιμο και του απαγορεύθηκε η συμμετοχή στο GHM· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την υπόθεση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες διέταξε τη δέσμευση όλων των περιουσιακών στοιχείων του Δημητρά τον Μάιο του 2023· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Δημητράς δήλωσε στις 31 Μαΐου 2023 ότι είχε λάβει χρηματοδότηση μόνο από την ΕΕ, η οποία προοριζόταν για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και ότι τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν μόνο για τον σκοπό αυτό· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσφατη αθώωση 16 εργαζόμενων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας και εθελοντών καταδεικνύει ότι οι ποινικές κατηγορίες κατά όσων παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια σε αιτούντες άσυλο δεν έχουν νομική βάση.

Στοιχ. 10

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κίνησε έρευνα στις 28 Νοεμβρίου 2022 σχετικά με την κατάχρηση επιδοτήσεων ύψους 700 εκατομμυρίων EUR για ένα σύστημα ασφάλειας των

του έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι, ως κατηγορούμενου για σύσταση εγκληματικής οργάνωσης και παράνομη διακίνηση μεταναστών. Η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της κύριας ανάκρισης.

Η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της ανάκρισης, έχει ασκηθεί δίωξη από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα για το αδίκημα της απάτης και της απιστίας σε βάρος της ΕΕ. Η εξεταστική Επιτροπή του Κοινοβουλίου έχει επιληφθεί της υπόθεσης. Συγκεκριμένα, ακολουθήθηκε η κοινοβουλευτική διαδικασία, το πόρισμα της

σιδηροδρόμων λαμβάνοντας υπόψη ότι έκτοτε έχουν συλληφθεί 23 άτομα σε σχέση με το σκάνδαλο, με εξαίρεση τους (πρώην) Υπουργούς της κυβέρνησης, οι οποίοι προστατεύονται από τη δίωξη με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων, για την οποία έγινε επίκληση του ελληνικού Συντάγματος.

Στοιχ. 2

Εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι οι αρχές επιβολής του νόμου και οι δικαστικές αρχές στην Ελλάδα δεν έχουν σημειώσει πρόοδο στην έρευνα για τη δολοφονία του Έλληνα δημοσιογράφου, Γιώργου Καραϊβάζ, στις 9 Απριλίου 2021· σημειώνει ότι δύο ύποπτοι συνελήφθησαν τον Απρίλιο του 2023, αλλά, κατά τα λοιπά, η έρευνα της αστυνομίας δεν οδήγησε σε κανένα αξιοσημείωτο αποτέλεσμα· καλεί μετ' επιτάσεως τις αρχές να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διεξαγωγή ενδελεχούς και αποτελεσματικής έρευνας και να προσαγάγουν στη δικαιοσύνη όσους εμπλέκονται στη δολοφονία, σε οποιοδήποτε επίπεδο· παροτρύνει τις αρχές να ζητήσουν βοήθεια από την Ευρώπη·

Στοιχ. 4

Εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τις πολυάριθμες περιπτώσεις υπερβολικής χρήσης βίας από τις αστυνομικές υπηρεσίες κατά μειονοτικών ομάδων και ειρηνικών διαδηλωτών εν γένει· καλεί τις αρχές να διερευνήσουν πλήρως και ανεξάρτητα όλες αυτές τις περιπτώσεις· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι τρία νεαρά άτομα Ρομά έχουν σκοτωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα λόγω εικαζόμενης αστυνομικής βίας, καθώς και για την έλλειψη διεξοδικής έρευνας για τα περιστατικά αυτά·

Επιτροπής διαβιβάστηκε στην ολομέλεια της Βουλής και πραγματοποιήθηκε συζήτηση.

Η υπόθεση της δολοφονίας του δημοσιογράφου Γιώργου Καραϊβάζ βρίσκεται στο στάδιο της κύριας ανάκρισης, καθώς, στις 3.5.2023, είχαν συλληφθεί δύο ύποπτοι, κατά των οποίων ασκήθηκε ποινική δίωξη για ανθρωποκτονία και έχουν προφυλακιστεί.

Οποιαδήποτε καταγγελία ή αναφορά για εξωθεσμική και εν γένει μη νόμιμη δραστηριότητα ή αυθαίρετη ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά διερευνάται και ελέγχεται πειθαρχικά, με τη δέουσα προσοχή και, αναλόγως των εκπορευόμενων διαπιστώσεων, εφαρμόζεται πιστά το θεσμικό πλαίσιο (ποινικό και πειθαρχικό).

Η ελληνική κυβέρνηση έχει θεσμοθετήσει και εφαρμόζει ένα στέρεο πλαίσιο για τον πειθαρχικό έλεγχο των αστυνομικών οργάνων και με εμπλοκή και του Συνηγόρου του Πολίτη, ως πρόσθετη θεσμική εγγύηση, ειδικά για τα ζητήματα αστυνομικής αυθαιρεσίας.

Συγκεκριμένα η πειθαρχική ευθύνη των αστυνομικών υπαλλήλων ρυθμίζεται

σημειώνει με ανησυχία ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η αστυνομία καθάρισε τον τόπο του εγκλήματος πριν από τη διενέργεια εγκληματολογικής εξέτασης· υπενθυμίζει ότι το αρμόδιο δικαστήριο απάλλαξε τέσσερις αστυνομικούς από την εμπλοκή στον θάνατο του ακτιβιστή ΛΟΑΤΚΙ+, Ζακ Κωστόπουλου, το 2022, παρά τα βίντεο που έδειχναν την αστυνομία να κάνει χρήση περιττής βίας·

από το π.δ. 120/2008, το οποίο προβλέπει για τη διερεύνηση των περιγραφόμενων σε αυτό πειθαρχικών παραπτωμάτων τη διενέργεια:

α) Προκαταρκτικών Διοικητικών Εξετάσεων (Π.Δ.Ε.), οι οποίες διεξάγονται για να αποσαφηνιστούν τα πραγματικά περιστατικά κάποιας υπόθεσης και για να επακολουθήσει είτε η αρχειοθέτησή της είτε η επιβολή κατώτερης πειθαρχικής ποινής είτε η αναβάθμιση της διοικητικής έρευνας σε Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.)

β) Ένορκων Διοικητικών Εξετάσεων, μετά τη διενέργεια των οποίων, οι εγκαλούμενοι μπορεί να παραπεμφθούν σε Πειθαρχικά Συμβούλια για την επιβολή ανώτερης πειθαρχικής ποινής.

Κύρια Υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου είναι η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη.

Αναφορικά με την εξέλιξη των πειθαρχικών υποθέσεων, κατά την περίοδο 2019-2023, διενεργήθηκαν συνολικά 1.580 Ένορκες Διοικητικές Εξετάσεις. Η πειθαρχική ποινή της διαθεσιμότητας επιβλήθηκε σε 211 περιπτώσεις, ενώ η ποινή της απόταξης σε 52 περιπτώσεις.

Ειδικότερα, αναφορικά με την υπόθεση θανάτου τριών (3) Ρομά ατόμων στο πλαίσιο καταδίωξης και συμπλοκής με αστυνομικό προσωπικό, σημειώνεται ότι αυτές διερευνήθηκαν από τις πλέον εξειδικευμένες Υπηρεσίες του Σώματος (Τμήμα Εγκλημάτων κατά Ζωής και Προσωπικής Ελευθερίας) με πλήρη και πιστή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.

Αναφορικά με την υπόθεση θανάτου του Ζαχαρία (Ζακ) Κωστόπουλου, της σχετικής προκαταρκτικής εξέτασης επιλήφθηκε η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας. Τέσσερις (4) εκ των εμπλεκόμενων αστυνομικών, παραπέμφθηκαν ενώπιον του ακροατηρίου για να δικαστούν ως υπαίτιοι για το αδίκημα της θανατηφόρας σωματικής βλάβης κατά συναυτουργία, ενώ για τους λοιπούς πέντε (5) αστυνομικούς δεν προέκυψε ποινική ευθύνη σε εκείνο το στάδιο. Με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου οι παραπεμφθέντες αστυνομικοί κηρύχθηκαν αμετάκλητα αθώοι.

---

⁵ Πρόκειται για πρόταση Κανονισμού, η οποία σχετικά με τα ζητήματα εθνικής ασφάλειας αναφέρεται στο στοιχ. 30 του προοιμίου ως στόχος του προτεινόμενου Κανονισμού «... προστασία της εσωτερικής αγοράς από δραστηριότητες παρόχων υπηρεσιών μέσω ενημέρωσης που είναι εγκατεστημένοι εκτός της Ένωσης και απευθύνονται σε κοινό εντός της Ένωσης, όταν, μεταξύ άλλων, λόγω του ελέγχου που μπορεί να ασκείται σ' αυτούς από τρίτες χώρες, μπορεί να βλάψουν ή να θέσουν σε κίνδυνο τη δημόσια ασφάλεια και άμυνα», ενώ, σύμφωνα με την περ. γ, της παρ.2 του άρθρου 4, του επιτρέπεται η ανάπτυξη λογισμικού παρακολούθησης «... για λόγους εθνικής ασφάλειας και είναι σύμφωνη με το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη και άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, ή εάν η ανάπτυξη πραγματοποιείται στο πλαίσιο ερευνών για σοβαρά εγκλήματα».

Στοιχ. 11 Εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι η μεταφορά της έρευνας κατασκοπευτικού λογισμικού σε άλλον εισαγγελέα, μετά το αίτημα των προηγούμενων εισαγγελέων προς την ΑΔΑΕ να ελεγχθεί κατά πόσον τα 92 άτομα που στοχοποιήθηκαν από το κατασκοπευτικό λογισμικό Predator (συμπεριλαμβανομένων εθνικών βουλευτών και βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δημοσιογράφων και κυβερνητικών αξιωματούχων) είχαν επίσης υποβληθεί σε παρακολούθηση από την ΕΥΠ, θα οδηγήσει de facto στην περάτωση της έρευνας· επαναλαμβάνει το αίτημά του για συμμετοχή της Ευρωπόλ στην έρευνα.

Στοιχ. 12 Καταδικάζει απερίφραστα τον εκφοβισμό και την

σέβεται τις αρμοδιότητες των κρατών-μελών «όπως αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφο 2 της ΣΕΕ, ιδίως τις εξουσίες τους να διαφυλάσσουν βασικές λειτουργίες του κράτους».

η) Η εισαγγελέα για την Αρμενία Πάγουλη ανακοίνωσε με ανακοίνωσή της την 20/12/2023, με την οποία ανέφερε ότι η έρευνα κατασκοπευτικού λογισμικού (Predator) που διεξάγεται από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, Αθ. Σαββαΐδη, από τον Δεκέμβριο του 2022, ήταν σε εξέλιξη για την αποκάλυψη της από την Ευρωπόλ για Πρόεδρο δικών Αθηνών, η οποία, αφενός, αφορά την καταγραφή (σε όλα τα κράτη του κόσμου) της ταυτότητας των προσώπων που χρησιμοποιούν το λογισμικό Predator, αφετέρου, η οποία προβλέπεται να οδηγήσει στην αναβάθμιση της σχετικής έρευνας και β) από την καθυστέρηση περάτωσης της πέρας των αυτοτελών, δεν υπόκειται σε έλεγχο ή επίσημα από κυβερνητικά όργανα, σχετικών για το θέμα αυτό καταγγελιών, υπάρχει κίνδυνος παραγραφής των ερευνώμενων εγκλημάτων.

Ελέγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης της Αρχής και του Διοικητή της προβλέπονται υψηλές θεσμικές εγγυήσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 88 και 90 του ν. 4622/19. Ειδικότερα, η επιλογή τους λαμβάνει χώρα μετά από ανοικτό διαγωνισμό και οι υποψήφιοι αξιολογούνται με τη μεθοδολογική διαδικασία. Μετά την έκδοση της απόφασης, ο σύνηγορος της από ανεξάρτητη Επιτροπή Επιλογής, στην οποία συμμετέχουν ο Πρόεδρος και οι Αντιπρόεδροι του ΑΣΕΠ, ένας Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ο Γενικός Γραμματέας αρμόδιος για θέματα προσωπικού Δημόσιας Διοίκησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στις 14 Ιανουαρίου 2024 δημοσιεύθηκε Πρόσκληση

παρενόχληση λειτουργιών που ελέγχουν την Κυβέρνηση, όπως η πρώην Εισαγγελέας Διαφθοράς, Ελένη Τουλουπάκη, και ο Χρήστος Ράμμος, επικεφαλής της ΑΔΑΕ· εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για την παρέμβαση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και την εικαζόμενη απόπειρα αναστολής του αιτήματος της ΑΔΑΕ σε εταιρεία τηλεπικοινωνιών να προβεί σε έλεγχο των εντολών παρακολούθησης του 2022·

Στοιχ. 14 Καλεί την ελληνική Κυβέρνηση να εγκρίνει άμεσα μέτρα και τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της ικανότητας και της διαφάνειας της αστυνομίας όσον αφορά στη διερεύνηση υποθέσεων οργανωμένου εγκλήματος, μεταξύ δε άλλων, την αναζήτηση ισχυρών ενδείξεων για δεσμούς μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος και της αστυνομίας σε όλες τις βαθμίδες της.

Στοιχ. 15 Καλεί την Κυβέρνηση να εφαρμόσει πλήρως όλες τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και να συμμορφωθεί με τα προσωρινά μέτρα που επιβάλλει το Δικαστήριο·

Στοιχ. 16 Σημειώνει ότι, μέχρι σήμερα, δεν έχουν ληφθεί μέτρα όσον αφορά στη συμμετοχή του δικαστικού σώματος στη διαδικασία διορισμού των ανώτατων δικαστικών λειτουργιών, ήτοι των δικαστών, στις θέσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

αναγνώρισε την ανεξαρτησία και ελευθερία της ελληνικής Δικαιοσύνης.

Ο κ. Ράμμος είναι εν ενεργεία Διοικητής της ΑΔΑΕ και ασκεί πλήρως και με ελευθερία τα καθήκοντά του, όπως έχει φανεί και κατά τη συμμετοχή του σε συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι πειθαρχικές διαδικασίες που αφορούν σε υποθέσεις διαφθοράς, λόγω της σπουδαιότητάς τους, τηρούν, κατ' αναλογία, τις αρχές που ισχύουν για τις υποθέσεις κακοποίησης/κακομεταχείρισης πολίτη, ενώ ο σχετικός φάκελος αποστέλλεται στην Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη».

Επιπλέον, όλες οι Υπηρεσίες που έχουν αρμοδιότητες επικοινωνιακής διαχείρισης των θεμάτων ασφάλειας και τάξης παρακολουθούν την επικαιρότητα, όπως διαμορφώνεται σε ιστοσελίδες, σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή εν γένει στα ΜΜΕ.

Προκύπτει σταδιακή μείωση των εκκρεμοτήτων:

- 2023, 67.
- 2022, 70.
- 2021, 93.
- 2020, 120.
- 2019, 195.

Σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 5 του Συντάγματος οι προαγωγές στις θέσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιλογή μεταξύ των μελών του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει.

Η ισχύουσα νομοθετική πρόβλεψη του άρθρου 1 του ν.3841/2010 ορίζει ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από γνώμη της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και εισήγηση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Στοιχ. 17 Εκφράζει τη βαθιά του θλίψη του για την τραγική απώλεια ανθρώπινων ζωών στο ναυάγιο της 14ης Ιουνίου 2023, όταν ένα αλιευτικό σκάφος βυθίστηκε στο Ιόνιο Πέλαγος στα ανοικτά των ακτών του Πύλου της Μεσσηνίας, στην Ελλάδα, με περισσότερα από 600 άτομα επί του σκάφους να θεωρούνται νεκρά· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για την έλλειψη προόδου στη δικαστική έρευνα· επικροτεί τις έρευνες του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή και του έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με την καταστροφή· εκφράζει σοβαρή ανησυχία για τη μεταχείριση των μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα και στο εσωτερικό της χώρας, μετά τις συστηματικές επαναπροωθήσεις και τη βία κατά υπηκόων τρίτων χωρών, την αυθαίρετη κράτησή τους και την κλοπή των αντικειμένων τους· εκφράζει επίσης την έντονη ανησυχία του για τις συνθήκες στα κέντρα υποδοχής, ιδίως όσον αφορά στην προστασία των ατόμων από την εγκληματικότητα και την πρόσβαση σε βασικές

Δικαιωμάτων, επιλέγει τους προαγόμενους μεταξύ εκείνων που έχουν τα νόμιμα προσόντα. Η γνώμη της Διάσκεψης των Προέδρων ζητείται από τον παραπάνω Υπουργό και δεν τον δεσμεύει κατά τη διατύπωση της εισήγησης του προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

Πριν ζητηθεί η γνώμη της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής, το Υπουργικό Συμβούλιο με εισήγηση του αρμόδιου Υπουργού προεπιλέγει έξι από τους δικαστικούς λειτουργούς που έχουν τα τυπικά προσόντα κατά περίπτωση.

Στη συνέχεια, ο ίδιος Υπουργός απευθύνεται στη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, η οποία μετά από ακρόαση των υποψηφίων, με επιδίωξη ομοφωνίας ή πάντως με πλειοψηφία τουλάχιστον των τεσσάρων πέμπτων των μελών της, εκφράζει γνώμη προτείνοντας τρεις δικαστικούς λειτουργούς μεταξύ των έξι προεπιλεγέντων κατά περίπτωση.

Σχετικά με το ζήτημα των καταγγελιών αναφορικά με παραλείψεις ή εγκληματική αμέλεια του Λιμενικού στην υπόθεση του τραγικού ναυαγίου της Πύλου, υπάρχει μια ανεξάρτητη δικαστική διερεύνηση και αναμένονται τα πορίσματα. Η ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορεί να παρεμβαίνει, ούτε να προκαταλαμβάνει τις αποφάσεις της Δικαιοσύνης.

Αναφορικά με τις συνθήκες στα κέντρα υποδοχής, καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών υποδοχής, ταυτοποίησης και διαμονής, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι αιτούντες άσυλο να τελούν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και να απολαμβάνουν τις προβλεπόμενες συνθήκες υποδοχής σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Όσον αφορά συνολικά στη διαχείριση της μετανάστευσης, πρέπει να σημειωθεί ότι ολοκληρώθηκε η απομάκρυνση από ακατάλληλες δομές, όπως αυτές της Μόριας, στο νησί της Λέσβου. Σε αντικατάσταση των παλαιών Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης δημιουργήθηκαν Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, πλήρως συμβατές με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία και τα διεθνή πρότυπα που απαιτούν αξιοπρεπή μεταχείριση των αιτούντων άσυλο.

Προχωρά ο ψηφιακός μετασχηματισμός των υπηρεσιών υποδοχής. Στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, με την εφαρμογή του συστήματος «ΥΠΕΡΙΩΝ»,

εγκαταστάσεις υγιεινής· θεωρεί ότι ο Υπεύθυνος Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου χρειάζεται μια ευρύτερη και ανεξάρτητη εντολή, ώστε να είναι επίσης σε θέση να διερευνά αποτελεσματικά τις επαναπροωθήσεις· καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τη συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ των συστημάτων επιτήρησης των συνόρων που χρησιμοποιούν τη συμπεριφορική ανάλυση, καθώς και της χρηματοδότησής τους από την ΕΕ· καταδικάζει τη δραματική αδυναμία της Επιτροπής να επιβάλει τη νομοθεσία της ΕΕ όσον αφορά στις συνθήκες υποδοχής, τις επαναπροωθήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και πιστεύει ότι οι διαδικασίες επί παραβάσει είναι καταλληλότερες από τους επαίνους της Επιτροπής·

Στοιχ. 19

Θεωρεί κρίσιμη την ταχεία και ολοκληρωμένη διεξαγωγή της δικαστικής έρευνας σχετικά με τη σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων κυβερνητικών αξιωματούχων· δεν είναι ικανοποιημένο με τον έλεγχο που διενεργεί η αρμόδια επιτροπή της Βουλής των Ελλήνων, καθώς φαίνεται να στερείται πολιτικής αμεροληψίας και να είναι απρόθυμη να καλέσει σε κατάθεση βασικούς εμπειρογνώμονες· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για την άρνηση της Βουλής των Ελλήνων να διεξαγάγει έρευνα, όπως ζητήθηκε από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, σχετικά με δύο πρώην υπουργούς Μεταφορών

τοποθετήθηκαν στα σημεία εισόδου συστήματα ελέγχου εισόδου-εξόδου και κλειστές ζώνες για τους προοριζόμενους για απέλαση, ενώ το ψηφιακό σύστημα «Κένταυρος» εξασφάλισε τη διαχείριση της ηλεκτρονικής και φυσικής ασφάλειας. Και τα δύο έργα χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ (RRF 16763, M/T 185).

Όσον αφορά στη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της ανάκρισης, έχει ανατεθεί στον Ειδικό Ανακριτή Λάρισας, με εποπτεία του Εισαγγελέα Αρείου Πάγου. Η νέα διάταξη του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας περί κατάρνησης των Συμβουλίων, με την οποία προβλέπεται η απευθείας εισαγωγή της υπόθεσης μετά το πέρας της ανάκρισης στην ακροαματική διαδικασία, χωρίς την παρέμβαση της χρονοβόρας ενδιάμεσης διαδικασίας του δικαστικού Συμβουλίου, συμβάλλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών και στην ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης.

Ταυτόχρονα, η υπόθεση έχει διερευνηθεί από αρμόδια Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής.

2. Πλαίσιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς

Στοιχ. 1

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα πληροί τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση από την ΕΕ, δεδομένου ότι έχει εγκριθεί στρατηγική για την καταπολέμηση της

Στη σχετική απάντηση της Αρχής στην Έκθεση για το Κράτος Δικαίου υπάρχει αναφορά στην πρόοδο της Εθνικής Στρατηγικής, συγκεκριμένα (δεδομένα για το Β' εξάμηνο 2023): 47 από τις 129 δράσεις έχουν ολοκληρωθεί (36,4%), 68 δράσεις είναι εν εξελίξει (52,7%) και 14 (10,9%) δεν έχουν ξεκινήσει. Η σχετική

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GREEK

---

⁶ <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

Στοιχ. 13 Τονίζει με μεγάλη ανησυχία ότι η διαφθορά διαβρώνει τις δημόσιες υπηρεσίες και τα δημόσια Κατά το έτος 2023, εφαρμόστηκε η αυτόφωρη διαδικασία σε 35 υποθέσεις διαφθοράς, με το σύνολο των συλληφθέντων να ανέρχεται σε 141

3. Πολυφωνία και ελευθερία των ΜΜΕ

Στοιχ. 13 Έχει διαπιστωθεί η κλιμάκωση της διαφθοράς το 2023, ενώ η ανεπάρκεια οδοντιατρικών υπηρεσιών και οι ευνεργήσεις των φροντιστών είναι πολύ πιο ανεπτυγμένες συμπεριλαμβανομένης της εγκληματικής δραστηριότητας κλέφτη-σακηνόκτα και εγκληματικής δραστηριότητας θα οδηγήσουν σε μια νοοτροπία ατιμωρησίας, στο πλαίσιο της οποίας μπορεί να ευδοκιμήσει η διαφθορά· τονίζει ότι οι αρχές δεν έχουν ακόμη δημιουργήσει ένα σταθερό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά την αντιμετώπιση των εγκλημάτων διαφθοράς.

Κατά το έτος 2023, εφαρμόστηκε η αυτόφωρη διαδικασία σε 35 υποθέσεις διαφθοράς, με το σύνολο των συλληφθέντων να ανέρχεται σε 141 άτομα για ποινικές διαδικασίες διαφθοράς (178/1981, 17/1981) με πρωτότυπες σημειώσεις εγκλημάτων στην αγωγή για αστικές βλαπτικές απειλές, φθορά στην εικόνα της χώρας και άλλες κατηγορίες υπηρέσια.

- Δημιουργία του θεσμού των Συμβούλων Ακεραιότητας (ν. 4795/2021) και των Εσωτερικών Ελεγκτών. Συνολικά έχουν πιστοποιηθεί 172 Σύμβουλοι Ακεραιότητας και 429 Εσωτερικοί Ελεγκτές.
- Πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων βίας και παρενόχλησης στην

αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού») (COM(2022)0177).

Σχετική απάντηση ΥΠΑΔΙΚ στην Έκθεση για το Κράτος Δικαίου, όπου γίνεται αναφορά στις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου για την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα που ενισχύουν την προστασία των δημοσιογράφων: κατάργηση αξιόποινου χαρακτήρα της απλής δυσφήμισης (362 ΠΚ), διευκόλυνση απόρριψης προδήλων αβάσιμων μηνύσεων και αναφορών (παρ. 3 του άρθρου 43 του ΚΠΔ).

Σχετικές είναι και οι προσθήκες στις παραγράφους 1, 2 και 4 του άρθρου 580 του ΚΠολΔ που προβλέπουν αύξηση των δικαστικών εξόδων στις καταχρηστικές αγωγές.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει εντάξει σημαντικά έργα δικαιοσύνης στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Προϋπολογισμός δράσεων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης (βάσει αποφάσεων ένταξης):

1.RRP 16733: Δεξιότητες και ψηφιακές δεξιότητες των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων (δικαστικού προσωπικού) : 32.946.484,20 €.

2.RRP 16575: Επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης-Δικαστικός Χάρτης: 14.256.432,00 €.

3.RRP 16292: Κατασκευή νέων και ανακαίνιση δικαστικών κτιρίων: 155.926.210,60 €.

4. RRP 16727: Ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα δικαιοσύνης (e-justice): 95.454.713,00 €.

5. RRP 16778: Ψηφιοποίηση Αρχείων (κατά το μέρος που αφορά στο ΥΠΑΔΙΚ): 97.153.718,28 €.

Συνολικός Π/Υ : 395.737.558,08 €.

⁷ Διαθέσιμο σε [2023 Rule of Law Report - Country Chapter Greece \(Other languages\)](#).

⁸ Διαθέσιμο σε <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/VA.PER.RNK.UPPER> Πρόκειται για δείκτη, ο οποίος αποτυπώνει τον βαθμό στον οποίο οι πολίτες μιας χώρας είναι σε θέση να συμμετέχουν στην επιλογή της κυβέρνησής τους, καθώς και την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GREEK

---

⁹ Διαθέσιμο σε <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/67-Greece>.

Στοιχ. Ζ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ασφάλεια των δημοσιογράφων είχε εντοπίσει δύο περιπτώσεις ατιμωρησίας για δολοφονίες, εννέα ενεργές καταχωρίσεις και δύο άλλες καταχωρίσεις χωρίς απάντηση έως το τέλος του 2023.

Η πλατφόρμα που σκοπό έχει την προαγωγή της διαφάνειας, της καταγραφής των περιπτώσεων παρεμπόδισης και απειλής της ελεύθερης δημοσιογραφίας, καθώς και τη διαλεύκανση και πρόληψη αυτών.

Οι καταχωρίσεις στην πλατφόρμα που αφορούσαν στην Ελλάδα το 2023 ήταν συνολικά 9, εκ των οποίων η μια αφορούσε στην τροποποίηση ποινικού νόμου κι έχει ήδη κλείσει, ενώ το 2022 ήταν 17 (ετήσια μείωση 47%). Αντίστοιχα, οι καταχωρίσεις στην πλατφόρμα που αφορούσαν στο σύνολο των 46 κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης το 2023 ήταν 285, ενώ το 2022 ήταν 289 (μείωση 1,5%).

Από την αρχή λειτουργίας της πλατφόρμας¹⁰ το 2016, 28% των καταχωρίσεων στην Ελλάδα αφορούσαν σε επίπεδο 1 (Level 1-σοβαρές παραβιάσεις), όταν στο σύνολο των 46 κρατών μελών του ΣτΕ, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 42%. Από το 2020 και έπειτα, το ποσοστό των καταχωρίσεων που αφορά στην Ελλάδα και είναι επιπέδου 1 έχει μειωθεί σε 24% (4 ποσοστιαίες μονάδες), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για όλα τα κράτη-μέλη έχει μειωθεί σε 41% (1 ποσοστιαία μονάδα).

Κρίσιμη είναι και η θέσπιση του πρόσφατου νόμου για την οπαδική βία, όπου υπάρχει ειδική πρόβλεψη προστασίας για δημοσιογράφους που καλύπτουν αθλητικά γεγονότα (άρθρ. 15 του ν.5085/2024).

¹⁰ Διαθέσιμα στοιχεία σε <https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709522>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GRFFK

---

¹¹ Πρόταση Κανονισμού

¹² Διαθέσιμα στοιχεία σε <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20200503-1>

Στοιχ. 1B Λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο του λεγόμενου σκανδάλου της λίστας Πέτσα, 20 εκατομμύρια EUR κρατικών κονδυλίων διανεμήθηκαν σε Μέσα Ενημέρωσης για επικοινωνιακές εκστρατείες στον τομέα της δημόσιας Υγείας, συμπεριλαμβανόμενων ανύπαρκτων ιστότοπων και προσωπικών ιστολογίων¹³ λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα Μέσα Ενημέρωσης αποκλείστηκαν εντελώς, χωρίς καμία αιτιολόγηση και με αδιαφανή κριτήρια.

- Τη 105002/2022, 2020φικαπά μηχανοδηγία να δρομότηρι η Επάθερής μεχρμώ0 και ελώφ άνειας υπέμ Βουλήρήθμ ποροείσ τόαπήκομο οαλομικώ ήλυαέσάαα εκογαήαήςπληροφοριών που έχουν προέλθει από αθέμιτη χρήση Βασικάρήρημιαυ από τημικάνε δρύαρόβληφ Ειδικάρδένεαμια Εποικρατήε Θεαπήν και Διαφάωσπρό(1004.2020)γισμού.
  - Μίνε Έσο ενημέρωση των Τόηροσκαόμοικώκυβερημιάσκαπρόσμοπο δύο φορέατημειβδισπύδου Covid-19, είχε περιληφθεί και η δαπάνη των
  - Σύμφεραμε τσαάρθηα 15πκαρπίδητημ νέμσπρ4238/2022κ ανθεαμός και εκπρωσώέτωσ ήττανέ χαλκαθιερωθήρος κίθε νακαπώ ήμέτβαι κρσκαγελίος συμπαριλαμ βουμπερφορέσ τριώντωνώπερωρλακώστηρήωδιωφιδρόάδαυ

Είναι κρίσιμο το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται στον ευρωπαϊκό μέσο όρο¹² όσον αφορά στον αριθμό εργαζομένων που απασχολούνται στον έντυπο και

¹³ Ολόκληρη η συνεδρίαση είναι διαθέσιμη στην επίσημη στην επίσημη σελίδα της Βουλής <https://www.hellenicparliament.gr/Ενημεριδες/Επιτροπες/Synedriaseis/Επιτροπες/Synedriaseis/Fotografiko-Archeio/#2cd95e0f-a04b-405e-87e9-ab9900f5a87f>.

¹⁴ Μέσα τα οποία επιχορηγήθηκαν και ποσά τα οποία έλαβαν.

¹⁵ Το σύνολο των συνεδριάσεων της Επιτροπής είναι διαθέσιμο στην επίσημη σελίδα της Βουλής <https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Εφημεριδες/Πανελλαδικής-Κυκλοφορίας-60-Περιοδικά-65>.

Αναφορικά με τον αριθμό των μέσων προκύπτει ότι εξασφαλίζεται η πολυφωνία:
 Εφημερίδες Πανελλαδικής κυκλοφορίας: 60
 Περιοδικά: 65
 Περιφερειακές εφημερίδες: 239 εκ των οποίων:- ημερήσιες: 111
 εβδομαδιαίες: 121
 με περιοδικότητα άνω της 15νθήμερης κυκλοφορίας: 7
 Τηλεοπτικοί Σταθμοί Εθνικής Ευρέσεως: 7

- κορονοϊού.
- ✓ Η Α΄ Φάση της εκστρατείας ενημέρωσης σύμφωνα με το άρθρο 31 της από 14/3/2020 ΠΝΠ, αφορούσε σε δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων διάρκειας έως ενός λεπτού.
  - ✓ Σύμφωνα με το άρθ. 30, της, από 14/3/2020, ΠΝΠ εφαρμόστηκε η Β΄ Φάση, η οποία περιλάμβανε τον σχεδιασμό, τη δημιουργία και την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, τη σύνταξη και υποβολή πρότασης που θα περιλάμβανε τα ΜΜΕ ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης, τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα ΜΜΕ, την κατάρτιση πρότασης για τα ΜΜΕ ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης ή καταχώρισης, με σκοπό την επιλογή των κατάλληλων μέσων, την υπηρεσία παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος και την παροχή κάθε άλλης αναγκαίας υπηρεσίας για την υλοποίηση της εκστρατείας.
  - ✓ Η συνολική δαπάνη της εκστρατείας ανήλθε στα 20.000.000€. Όσον αφορά στο ύψος του ποσού, παρά τις σημαντικές ανάγκες που δημιούργησε η πανδημία, είναι συγκριτικά μειωμένο σε σχέση με πιο ομαλές για τη δημόσια υγεία περιόδους. Για το 2020, το σύνολο των εγκεκριμένων δαπανών για επικοινωνιακές εκστρατείες ήταν 24.050.756,32€, ενώ για το 2016 ήταν 40.794.810,91€, για το 2017 18.279.138,59€ και για το 2018 24.686.422,52€.
  - ✓ Καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε το 30% της χρηματοδότησης να κατευθυνθεί στα Περιφερειακά Μέσα Ενημέρωσης.
  - ✓ Υπήρξε πρόνοια για έλεγχο της πραγματοποίησης των αναγκαίων δημοσιεύσεων και αναμεταδόσεων από ειδική επιτροπή, στην οποία και προσκομίστηκαν τα αποδεικτικά (π.χ. screenshots από sites), προκειμένου να γίνει οποιαδήποτε εκταμίευση ποσού.
  - ✓ Έχουν δοθεί στη δημοσιότητα με διαφανή τρόπο τα Μέσα τα οποία

επιχορηγήθηκαν και τα ποσά τα οποία έλαβαν¹⁴.

Όπως προκύπτει από το πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής¹⁵ της Βουλής:

- Η πραγματοποίηση της ενημερωτικής εκστρατείας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς», κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας, ήταν απολύτως αναγκαία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά μια επείγουσα και έκτακτη υγειονομική κρίση, να ενημερωθούν οι πολίτες για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ατομικής προστασίας και να προστατευθούν από τη διασπορά ψευδών ειδήσεων.
- Θεσμικό εργαλείο για την υλοποίηση της εκστρατείας ενημέρωσης για τον κορωνοϊό αποτέλεσε η από 14-3-20 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, που κυρώθηκε με το άρθρο 3, του Ν. 4682/2020 (Α' 76) και ιδίως το άρθρο 30, όπου αναγνωρίζονται οι συνθήκες κατεπείγοντος που δημιούργησε η πανδημία.
- Τα ΜΜΕ που συμμετείχαν στην εκστρατεία καθορίστηκαν με την εφαρμογή αντικειμενικών- ποιοτικών και ποσοτικών- κριτηρίων, πάντα σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.
- Η ενημερωτική καμπάνια αφορούσε στο σύνολο των κατηγοριών των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.
- Η συμμετοχή στη δαπάνη των περιφερειακών Μέσων ανά κατηγορία, προσέγγισε το 27%.

Στοιχ. ΙΔ Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ανηψιός και πρώην Γενικός Γραμματέας του Πρωθυπουργού ήγειρε διάφορες αγωγές το 2022 κατά της Εφημερίδας των Συντακτών, της διαδικτυακής ερευνητικής πλατφόρμας Reporters United και μεμονωμένων δημοσιογράφων, ζητώντας την απόσυρση άρθρου που τον εμπλέκει σε εθνικό σκάνδαλο κατασκοπευτικού λογισμικού, στο οποίο εμπλέκεται η εταιρεία Intellexa, καθώς και αποζημίωση ύψους 550.000 EUR· λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο,

Δεν πρόκειται για πολιτικό πρόσωπο. Οι αγωγές ασκήθηκαν μετά την αποχώρησή του από τη θέση που κατείχε.

Πρόκειται σε κάθε περίπτωση για μία αστική διαφορά μεταξύ ιδιωτών. Οι ισχυρισμοί των εναγόμενων ότι πρόκειται για υπόθεση SLAPP θα κριθούν από την ελληνική Δικαιοσύνη. Η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της έκδοσης απόφασης για λιγότερο από ένα μήνα, συνεπώς ουδείς δύναται να ισχυριστεί εν προκειμένω ότι παρατηρείται καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης. Κάθε παρέμβαση τρίτου, είτε με δηλώσεις είτε με άλλο τρόπο, υπέρ της μίας ή της άλλης εκ των αντιδίκων πλευρών, στο στάδιο αυτό της υπόθεσης, ισοδυναμεί με προσβολή της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας της εθνικής δικαιοσύνης, και

μεταξύ άλλων, προκάλεσε δημόσια κατακραυγή, η οποία οδήγησε τελικά στην παραίτησή του από τη θέση του Γενικού Γραμματέα του Πρωθυπουργού· λαμβάνοντας υπόψη ότι έκτοτε έχουν γίνει γνωστές περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τον ρόλο του στο σκάνδαλο του κατασκοπευτικού λογισμικού· λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές διεθνείς οργανώσεις ελευθερίας της έκφρασης και ελευθερίας των Μέσων Ενημέρωσης καταδίκασαν την αγωγή, θεωρώντας τη στρατηγική αγωγή προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (SLAPP) με στόχο την εξάλειψη της κριτικής δημοσιογραφίας.

γενικά του κράτους δικαίου.

Εξάλλου, με την νέα Οδηγία anti-SLAPP της ΕΕ και, ειδικότερα, στο άρθρο 11 αυτής υπό τον τίτλο «Απόρριψη σε πρώιμο στάδιο», ορίζονται τα εξής: «Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστήρια να μπορούν να απορρίπτουν, έπειτα από κατάλληλη εξέταση, αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως προδήλως αβάσιμες, σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο». Η διάταξη αυτή, βέβαια, όπως και όλη η Οδηγία anti-SLAPP, εφαρμόζεται μόνο σε διασυνοριακές υποθέσεις SLAPP. Ωστόσο, η διάταξη αυτή φανερώνει το ορθό μέτρο προστασίας σε μία περίπτωση άσκησης αγωγής SLAPP, κατά το ενωσιακό δίκαιο. Η ορθή λύση, λοιπόν, σε περίπτωση που πράγματι η αγωγή αυτή αποτελεί SLAPP, είναι να απορριφθεί «έπειτα από κατάλληλη εξέταση», «σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο». Εν προκειμένω, αυτές οι ίδιες εγγυήσεις τηρούνται. Ειδικότερα, η υπόθεση αυτή εξετάζεται καταλλήλως από τον φυσικό δικαστή και μελετάται το ενδεχόμενο απόρριψής της στο νωρίτερο δυνατό στάδιο που θα μπορούσε κάτι τέτοιο να συμβεί, σύμφωνα με τον ελληνικό Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Υπενθυμίζεται ότι η υπόθεση βρίσκεται στα χέρια του φυσικού δικαστή για ελάχιστο χρονικό διάστημα. Είναι σίγουρο πως η «κατάλληλη εξέταση» μιας τέτοιας σοβαρής υπόθεσης υπερκαλύπτει το εν λόγω χρονικό διάστημα.

Η Οδηγία anti-SLAPP δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί και δεν έχει τεθεί σε ισχύ. Ωστόσο, το ελληνικό κράτος εξετάζει ήδη το ενδεχόμενο να μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το περιεχόμενο της Οδηγίας anti-SLAPP για τη ρύθμιση όλων, ανεξαιρέτως, των καταχρηστικών αγωγών και όχι μόνο των αγωγών με διασυνοριακό χαρακτήρα. Βασική μας θέση είναι η προώθηση της σχετικής νομοθεσίας, όπως άλλωστε αυτό αποδείχθηκε και κατά την επεξεργασία της Πρότασης της Επιτροπής κατά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου ΕΕ, όπου η Ελλάδα επέδειξε προθυμία και ευελιξία κατά τις διαπραγματεύσεις. Πλέον, μετά την ψήφιση της νέας Οδηγίας, βασικό μας μέλημα είναι η διεύρυνση της προστασίας που παρέχεται από την Οδηγία σε όλες τις υποθέσεις SLAPP που ενδεχομένως απασχολήσουν τα ελληνικά δικαστήρια, διασυνοριακές ή καθαρά εθνικές. Κρίνουμε πως αυτή η πρωτοβουλία μας κινείται στο πνεύμα της

- Στοιχ. 3 Εκφράζει έντονη ανησυχία για το γεγονός ότι, πέραν της δολοφονίας αυτής, πολλοί δημοσιογράφοι αντιμετωπίζουν σωματικές απειλές, λεκτικές επιθέσεις, μεταξύ άλλων, από υψηλόβαθμους πολιτικούς και υπουργούς, παραβίαση της ιδιωτικής τους ζωής με κατασκοπευτικό λογισμικό, καθώς και στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού.
- Στοιχ. 6 Υποστηρίζει ότι απειλείται η πολυφωνία των Μέσων Ενημέρωσης, καθώς η ιδιοκτησία των Μέσων Ενημέρωσης στη χώρα κατανέμεται κυρίως σε μικρό αριθμό ολιγαρχών, με αποτέλεσμα τη δραματική υποβάθμιση ορισμένων θεμάτων, όπως οι ανησυχίες σχετικά με το σύστημα σιδηροδρομικής ασφάλειας πριν από το σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη.

Σύστασης anti-SLAPP της Επιτροπής, μηνός Απριλίου 2022.

Αναφορικά με την εικαζόμενη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού, πέραν της εισαγγελικής έρευνας που διενεργείται σε ανώτατο επίπεδο, η Κυβέρνηση με το άρθρο 10 του ν.5002/2022 προβλέπει την τιμωρία, με κάθειρξη μέχρι 10 ετών, όποιου αθέμιτα χρησιμοποιεί παράνομο λογισμικό ή/και κάνει χρήση πληροφοριών που έχουν προέλθει από αθέμιτη χρήση παράνομου λογισμικού.

Οι άδειες των Μέσων Ενημέρωσης δόθηκαν επί προηγούμενης κυβέρνησης. Με τον ν. 5005/2022 ενισχύεται το πλαίσιο διαφάνειας και ελέγχου. Έχει ληφθεί σειρά οριζόντιων μέτρων για την υποστήριξη όλων των Μέσων αδιακρίτως.

4. Άλλα ζητήματα σχετιζόμενα με θεσμικά αντίβαρα

- Στοιχ. ΙΣΤ Λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Δεκέμβριο του 2023, οι φορολογικές αρχές επέβαλαν υπέρογκο πρόστιμο ύψους 435.000 EUR στην εβδομαδιαία εφημερίδα Documento¹⁶ λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ελευθερία του Τύπου και των Μέσων Ενημέρωσης καταδίκασε το μέτρο αυτό και εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του στις 7 Δεκεμβρίου 2023.
- Η Φορολογική Αρχή της χώρας που, από την 1.1.2017, λειτουργεί ως Ανεξάρτητη Αρχή (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων) είναι αρμόδια για τον φορολογικό έλεγχο όλων των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια. Από τον φορολογικό έλεγχο δεν εξαιρούνται οι επιχειρήσεις μέσωσ μαζικής ενημέρωσης.
- Σύμφωνα με το έγγραφο της Εργασίας των Υπηρεσιών της Επιτροπής (Έκθεση Χώρας 2022 – Ελλάδα, ημερ. δημοσίευσης 24.5.2023)¹⁶, η ΑΑΔΕ συνεχίζει να αναπτύσσει νέα ψηφιακά εργαλεία και υπηρεσίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης.
- Αναφορικά με την ενίσχυση της Αρχής, αξίζει να σημειωθεί ότι το

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52023SC0608&qid=1686127911343>, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Έκθεση Χώρας 2022 – Ελλάδα, που συνοδεύει το έγγραφο, σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Ελλάδας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Ελλάδας, SWD(2023) 608 final.

συμπληρωματικό μισθολόγιο, βασικό στοιχείο της συνολικής μεταρρύθμισης του ανθρώπινου δυναμικού της ΑΑΔΕ, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2021 και εφαρμόστηκε με επιτυχία σε όλο το προσωπικό της από την 1η Σεπτεμβρίου 2021. Η μεταρρύθμιση αναμένεται να αντιστρέψει αποτελεσματικά την τάση της μείωσης του προσωπικού, μεσοπρόθεσμα, διευκολύνοντας την προσέλκυση και τη διατήρηση προσωπικού υψηλού επιπέδου από την ΑΑΔΕ. Η Αρχή είναι ο πρώτος δημόσιος φορέας στην Ελλάδα που υιοθέτησε πολιτική μοριοδότησης και αμοιβών βάση περιγραμμάτων θέσεων εργασίας και αρμοδιοτήτων, καθώς και της αξιολόγησης του προσωπικού.

Στοιχ. Κ Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελληνική Κυβέρνηση, όπως και οι εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας, αρνήθηκαν να συναντηθούν με την αντιπροσωπεία της Ομάδας Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της επίσημης αποστολής της¹⁷ λαμβάνοντας υπόψη ότι ο έλληνας Πρωθυπουργός συναντήθηκε την επόμενη ημέρα με τοπική γερμανική αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος¹⁸ λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτή η άρνηση συνάντησης με οποιονδήποτε Υπουργό ή άλλους υψηλόβαθμους κυβερνητικούς εκπροσώπους είναι πρωτοφανής κατά τη διάρκεια διερευνητικών αποστολών από τότε που συγκροτήθηκε η Ομάδα Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, το 2018¹⁹.

Πρόκειται για αιτιάσεις με πολιτικά κίνητρα. Η επίσκεψη είχε προγραμματισθεί σκόπιμα σε προεκλογική περίοδο. Συνέπεσε χρονικά με το τραγικό δυστύχημα των Τεμπών, σε μια στιγμή που η χώρα ήταν σε πένθος. Προτάθηκε στην DRFMG να την αναβάλει, κάτι που αρνήθηκε, σε μια πρωτοφανή επίδειξη αναληθσίας. Κατά συνέπεια, δεν πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις κρατικών αξιωματούχων με την αποστολή. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η μεγαλύτερη κοινοβουλευτική ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΡΡ) είχε αρνηθεί να συμμετάσχει στην αποστολή.

¹⁷ Διαθέσιμο σε <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2023/>

¹⁸ Διαθέσιμο σε <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/GE.PER.RNK.UPPER> Πρόκειται για δείκτη ο οποίος αποτυπώνει τις αντιλήψεις για την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών, την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης και τον βαθμό ανεξαρτησίας της από τις πολιτικές πιέσεις, την ποιότητα της διαμόρφωσης και εφαρμογής των πολιτικών και την αξιοπιστία της δέσμευσης της κυβέρνησης στις πολιτικές αυτές.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GRFFK

---

¹⁹ Διαθέσιμο σε <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/Greece/Constraints%20on%20Government%20Powers/ranking>

Στοιχ. 5 Καλεί την Κυβέρνηση να διασφαλίσει την πλήρη ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής της για τον οπτικοακουστικό τομέα, όπως απαιτείται από την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Η απουσία σπουδής της Κυβέρνησης να προβεί σε άμεση αντικατάσταση των μελών του ΕΣΡ σε χρόνο που συνέπιπτε με τον χρόνο λήξης της θητείας των προηγούμενων μελών, σε συνδυασμό με την επιλογή των προτεινομένων μελών, ατόμων με αδιαμφισβήτητο επιστημονικό και επαγγελματικό υπόβαθρο και κύρος αφενός και αφετέρου με τον διορισμό τους, που έγινε με την προβλεπόμενη από το Σύνταγμα διαδικασία, λειτουργούν ενισχυτικά προς τη διασφάλιση της πλήρους ανεξαρτησίας του ΕΣΡ.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) κατοχυρώνεται ως συνταγματική ανεξάρτητη αρχή στο άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος, με αυξημένες εγγυήσεις που αφορούν στις αρμοδιότητες του, όσον αφορά στον άμεσο έλεγχο του Κράτους στον τομέα της παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών και η λειτουργία του διέπεται από τον ν.2863/2000.

Υπάρχει επίσης σχετική αναφορά στην επίσημη απάντηση της χώρας στα πλαίσια της Έκθεσης για το Κράτος Δικαίου, όπου αναλύονται νομοθετικές πρωτοβουλίες για τη θεσμική θωράκιση των Ανεξαρτήτων Αρχών (προσθήκη νέου άρθρου (2Α) στον ν.3051/2002 (ΦΕΚ Α' 220) και αναφορά στον προγραμματισμό για τη στελέχωση του ΕΣΡ με μόνιμο προσωπικό.

Στοιχ. 8 Σημειώνει με μεγάλη ανησυχία ότι ανεξάρτητες αρχές, όπως η ΑΔΑΕ και η ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων (ΑΠΔ) υφίστανται αυξανόμενη πίεση λόγω του έργου τους όσον αφορά στην παράνομη παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από την

ΕΥΠ· σημειώνει, επιπλέον, ότι η Βουλή των Ελλήνων αντικατέστησε ξαφνικά τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΑΔΑΕ το 2023, την παραμονή της απόφασης της ΑΔΑΕ να επιβάλει πρόστιμο στην ΕΥΠ και λίγο πριν η ΑΔΑΕ και η ΑΠΔ ζητήσουν να γίνει ένα κρίσιμο βήμα στην έρευνα για το σκάνδαλο του

Ως προς τις αιτιάσεις και τους ισχυρισμούς του στοιχείου 8, κατ' αρχάς η Κυβέρνηση απορρίπτει ως απαράδεκτη και ανυπόστατη την επίκληση «παράνομη παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από την ΕΥΠ», καθώς ουδέποτε διενεργήθηκαν παρακολουθήσεις τηλεφωνικών συνδιαλέξεων χωρίς την άδεια εισαγγελικής αρχής. Περαιτέρω, η Κυβέρνηση δεν εκκίνησε «ξαφνικά», όπως αναφέρεται στο Ψήφισμα, τη διαδικασία αντικατάστασης ορισμένων μελών της ΑΔΑΕ η θητεία των οποίων είχε λήξει. Πρόκειται για έναν καθ' όλα αβάσιμο ισχυρισμό. μεταξύ 142 χωρών.

- κατασκοπευτικού λογισμικού.
- Στοιχ. 9 Καλεί την ελληνική Κυβέρνηση να αποσύρει επείγοντως την τροποποίηση 826/145 του ν.2472/1997, με την οποία καταργήθηκε η ικανότητα της ΑΔΑΕ να ενημερώνει τους πολίτες για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και να αποκαταστήσει την πλήρη ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος και όλων των σχετικών εποπτικών οργάνων, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη και η ΑΠΔ, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλα τα εποπτικά όργανα απολαμβάνουν πλήρη συνεργασία και πρόσβαση σε πληροφορίες και είναι σε θέση να παρέχουν πλήρεις πληροφορίες σε όλα τα θύματα.
- Στοιχ. 10 Εκφράζει ανησυχία για την υποχρηματοδότηση, την υποστελέχωση, τον περιορισμό των εξουσιών, τις αδιαφανείς διαδικασίες διορισμού και την παρενόχληση και τον εκφοβισμό υπαλλήλων ανεξάρτητων δημόσιων φορέων, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη, η εντολή και η διάρκεια θητείας των οποίων πρέπει να συνάδουν με τις αρχές του Παρισιού και τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τους φορείς ισότητας, την ΑΠΔ και την ΑΔΑΕ. σημειώνει, επιπλέον, ότι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία θα πρέπει να διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στον έλεγχο των δημόσιων αρχών, δεν φαίνεται να είναι αποτελεσματική και έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία της. καλεί την ελληνική Κυβέρνηση να διασφαλίσει την ανεξαρτησία και τη λειτουργική αυτονομία των ανεξάρτητων εποπτικών φορέων, σύμφωνα με το ελληνικό Σύνταγμα και τις ισχύουσες εθνικές και ενωσιακές νομικές απαιτήσεις

Με την εν λόγω τροπολογία προβλέφθηκε η δυνατότητα της ΑΔΑΕ, μετά τη λήξη του μέτρου της άρσης, να αποφασίζει τη γνωστοποίηση της επιβολής του μέτρου αυτού στους θιγόμενους, με τη σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και υπό την προϋπόθεση ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε.

Εν προκειμένω, καίτοι καταργήθηκε η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ για την γνωστοποίηση στον θιγόμενο της κατά το παρελθόν τυχόν άρσεως του απορρήτου των επικοινωνιών του για λόγους εθνικής ασφάλειας, πλην όμως ανατέθηκε πλέον σε τριμελές όργανο, το οποίο αποτελείται από δύο εισαγγελικούς λειτουργούς και τον Πρόεδρο της ΑΔΑΕ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παρ. 7.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της λειτουργικής ανεξαρτησίας και νομικής υποστήριξης των μελών και του προσωπικού των συνταγματικών αρχών προβλέφθηκαν ειδικές διατάξεις του αρ. 55 του ν. 5043/2023, ενώ ενισχύθηκε και το μισθολογικό καθεστώς για όλα τα μέλη των συνταγματικών αρχών με τις διατάξεις του άρθρου 95 του ν. 5079/2023.

Η διαδικασία πλήρωσης θέσεων στις ανεξάρτητες αρχές ρυθμίζεται καταρχήν με τις διατάξεις του ν. 4765/21 καθώς και με τις ειδικότερες διατάξεις των αρ.56-59 του ν. 5043/2023.

Ως προς τη στελέχωση των Αρχών:

- Έγκριση προγραμματισμού προσλήψεων έτους 2024 με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου για 500 θέσεις στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ).
- 94 θέσεις για τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων.
- 15 θέσεις για την Ελληνική Στατιστική Αρχή.
- 4 θέσεις για ΑΣΕΠ.
- 3 θέσεις για Εθνική Αρχή Διαφάνειας.
- 7 θέσεις για Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων.

και να βελτιώσει τη συμμόρφωσή της με τις συστάσεις τους' επισημαίνει ότι οι συστηματικές δυσκολίες και καθυστερήσεις στον διορισμό της διοίκησης των ανεξάρτητων εποπτικών φορέων υπονομεύουν την αποτελεσματικότητα και την εξουσία τους' εκφράζει την έντονη ανησυχία του για την αιφνίδια αντικατάσταση των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΑΔΑΕ και του εποπτικού οργάνου του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα τον Σεπτέμβριο του 2023, ακριβώς τη στιγμή κατά την οποία η ΑΔΑΕ και η ΑΠΔ είχαν ζητήσει να γίνει ένα κρίσιμο βήμα στην έρευνα για το κατασκοπευτικό λογισμικό.

- 6 θέσεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού.
- 4 θέσεις για την Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων.
- 3 θέσεις στο Συνήγορο του Καταναλωτή.
- 2 θέσεις στο Συνήγορο του Πολίτη.
- 1 θέση για Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων

Για το 2023:

- Εγκρίθηκε ο προγραμματισμός 979 θέσεων για την ΑΑΔΕ.
- 19 θέσεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού.
- 12 θέσεις για την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων.
- 5 θέσεις για την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.
- 41 θέσεις για την Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας.
- 4 θέσεις για τη Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων.
- 6 θέσεις για τον Συνήγορο του Καταναλωτή.
- 1 θέση για τον Συνήγορο του Πολίτη.

Επιπλέον, όσον αφορά στη διαδικασία πλήρωσης θέσεων μελών των ανεξάρτητων αρχών, τον Ιανουάριο 2024 πληρώθηκε η θέση Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενώ βρίσκεται σε διαδικασία εξέλιξης της αξιολόγησης από την Επιτροπή Επιλογής του άρθρου 88 του ν 4622/2019 η προκήρυξη για τις θέσεις τριών μελών του Συμβουλίου Διοίκησης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, για τις οποίες έληξε η θητεία, με υψηλές θεσμικές διαδικαστικές εγγυήσεις επιλογής. Επιπλέον είναι σε φάση ολοκλήρωσης η διαδικασία πλήρωσης θέσεων δύο Συμβούλων και είκοσι δύο μελών της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων .

Όσον αφορά την πλήρωση θέσεων Αντιπροέδρου, Αναπληρωτή Αντιπρόεδρου, δυο τακτικών μελών και ενός αναπληρωματικού μέλους της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών η επιλογή έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο 2023 από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, με την απαιτούμενη από το Σύνταγμα πλειοψηφία των 3/5 των μελών της για θητείες που είχαν ήδη λήξει από τον Μάρτιο 2022.

Στοιχ. 18 Εκφράζει την ανησυχία του για τις επιθέσεις κατά της

Διατηρείται συνεχής και συστηματική επικοινωνία με την Κοινωνία των Πολιτών,

Κοινωνίας των Πολιτών και, ειδικότερα, για τις εκστρατείες δυσφήμισης και τη δικαστική παρενόχληση από τις ελληνικές αρχές κατά ακτιβιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· εκφράζει την ανησυχία του για τις πρόσφατες δίκες κατά εργαζομένων στον ανθρωπιστικό τομέα και ατόμων που παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια σε μετανάστες και πρόσφυγες· καλεί τις ελληνικές αρχές να αποσύρουν αμέσως όλες τις κατηγορίες και να διασφαλίσουν ότι οι εργαζόμενοι στον ανθρωπιστικό τομέα και οι εθελοντές μπορούν να παρέχουν βοήθεια με ασφάλεια και ελευθερία·

στο πλαίσιο διαρθρωμένου διαλόγου με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Σημειώνεται ότι συμπεριλαμβάνονται μέλη των ίδιων των κοινοτήτων μεταναστών και προσφύγων στο συγκεκριμένο πλαίσιο διαλόγου για την αμεσότερη εκπροσώπηση των πολιτών τρίτων χωρών. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι το τελευταίο εξάμηνο έχουν πραγματοποιηθεί οι εξής συναντήσεις με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών:

- Συνάντηση πολιτικής ηγεσίας ΥΜΑ με εκπροσώπους χρηματοδοτούμενων ΟΚοιΠ (Δεκέμβριος 2023)
- Συνάντηση πολιτικής ηγεσίας ΥΜΑ με εκπροσώπους αναγνωρισμένων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης ΠΤΧ (Ιανουάριος 2024)
- Συνάντηση ΓΓ Υποδοχής με ΟΚοιΠ που απασχολούνται στην υποδοχή ΠΤΧ (δύο συναντήσεις: Οκτώβριος 2023 και Φεβρουάριος 2024)

Εδώ σημειώνεται επίσης ότι, κατά την επίσκεψη της Επιτρόπου, κ. Johansson, το ΥΜΑ παρείχε χώρο και υποστήριξη για τη συνάντησή της με εκπροσώπους ΟΚοιΠ που προσκάλεσε στο Υπουργείο.

Όσον αφορά στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, στο πλαίσιο της εκπεφρασμένης βούλησης της πολιτικής και της φυσικής Ηγεσίας της ΕΛΑΣ για μηδενική ανοχή σε θέματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουν εκδοθεί και διαβιβασθεί διαταγές, σε όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, με τις οποίες υπενθυμίζονται στο προσωπικό τους οι κυριότερες διατάξεις από τις οποίες απορρέει η υποχρέωση προστασίας της ζωής και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η απαγόρευση των διακρίσεων, των βασανιστηρίων και κάθε απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης και τιμωρίας, η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και η εν γένει συμπεριφορά των αστυνομικών προς τους πολίτες.

Παράλληλα, σε περιπτώσεις ύπαρξης οποιασδήποτε πληροφορίας περί παραβίασης των αρχών και αξιών αυτών, η Διοίκηση αναλαμβάνει δράση για τη διερεύνηση της εν λόγω πληροφορίας, με τη διενέργεια διοικητικής εξέτασης, όπως προβλέπει το ισχύον πειθαρχικό δίκαιο (Π.Δ. 120/2008) και επιβάλλονται, σε συντρέχουσα περίπτωση, αυστηρές πειθαρχικές κυρώσεις σε βάρος των

- Στοιχ. 20 Εκφράζει ανησυχία για το περιοριστικό κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την καταχώριση των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, ιδίως όσον αφορά στις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μετανάστευσης και της κοινωνικής ένταξης· παροτρύνει την κυβέρνηση να άρει αμέσως και με άμεση ισχύ τους περιορισμούς που επιβάλλονται σε μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και δημοσιογράφους που καλύπτουν το θέμα της μετανάστευσης και να επανεξετάσει το νομοθετικό πλαίσιο κατά προτεραιότητα· ζητεί να στηριχθούν και να ενισχυθούν όλες οι πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην αύξηση της διαφάνειας σε αυτά τα θέματα, όπως ο μηχανισμός αναφοράς των επαναπροωθήσεων της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων·
- Στοιχ. 25 Καλεί την κυβέρνηση να βελτιώσει τη νομοθετική διαδικασία εισάγοντας πραγματικές και ουσιαστικές διαβουλεύσεις και να καταργήσει την αμφιλεγόμενη πρακτική των πολυνομοσχεδίων.
- υπαιτίων, ώστε να αποφεύγεται κάθε αίσθημα ατιμωρησίας.
Επιτάχυνση διαλειτουργικότητας των Μητρώων ΟκοιΠ (ΥΠΕΣ) και ΜΚΟ (ΥΜΑ).
Στην επίσημη απάντηση της χώρας στην Έκθεση για το Κράτος Δικαίου καταγράφεται η πρόοδος και ο σχεδιασμός για τη διαλειτουργικότητα των δύο Μητρώων, ενώ γίνεται ειδική μνεία στην απάντηση του ΥΜΑ αναφορικά με την ενίσχυση της συνεργασίας με τις ΜΚΟ, ιδίως στα πλαίσια διεξαγωγής δομημένου διαλόγου μεταξύ εκπροσώπων τους και του Υπουργείου, ο οποίος είναι εν εξελίξει.
Κατ' εφαρμογή του ν.4873/2021, σε λειτουργία τέθηκε την Τρίτη, 17 Οκτωβρίου η νέα εφαρμογή του Υπουργείου Εσωτερικών που αφορά στο πλαίσιο καταγραφής και διαφάνειας των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ). Σχετική εγκύκλιος (αριθ. ΔΟΚοιΠ/996/16-1-2024, ΑΔΑ: ΨΦ8546ΜΤΛ6-1ΣΒ) του ΥΠΕΣ για την έναρξη λειτουργίας του Μητρώου εστάλη την 16^η.1.2024.
- Στην απάντηση της χώρας στην Έκθεση για το Κράτος Δικαίου επισημαίνεται ότι, ενώ στη νομοθετική περίοδο 2015-2019 καταγράφονται 5,1 τροπολογίες κατά μ.ό. ανά σχέδιο νόμου, στη νομοθετική περίοδο 2019-2023 ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 1,7 τροπολογίες ανά σχέδιο νόμου κατά μ.ό. Κατά την τρέχουσα νομοθετική περίοδο, η οποία ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2023, ο αριθμός των τροπολογιών βρίσκεται στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο των 0,8 τροπολογιών κατά μ.ό. ανά νομοσχέδιο.
Αντίστοιχα, η χρήση της επείγουσας και της κατεπείγουσας διαδικασίας έχει ελαχιστοποιηθεί παρά την πανδημία του COVID-19 και την παγκόσμια

²⁰ Διαθέσιμο σε <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/RQ.PER.RNK.LOWER> Πρόκειται για δείκτη ο οποίος αποτυπώνει τις αντιλήψεις για την ικανότητα της κυβέρνησης να διαμορφώνει και να εφαρμόζει υγιείς πολιτικές και κανονισμούς που επιτρέπουν και προωθούν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

²¹ Διαθέσιμο σε <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/Greece/Open%20Government/ranking>

ενεργειακή κρίση, ακολουθώντας μια σταθερή τάση από το 2019. Σε αντίθεση με τον αριθμό 7,11 νομοσχεδίων ετησίως που εγκρίθηκαν με τις προαναφερόμενες διαδικασίες κατά τη διάρκεια της νομοθετικής περιόδου 2015-2019, μόνο 3 νομοσχέδια έχουν εγκριθεί με τη διαδικασία του επείγοντος από τον Αύγουστο του 2019 έως και το τέλος του 2023 (ένα το 2021 και κανένα το 2022 και το 2023). Ομοίως, ενώ το διάστημα 2015-2019 εγκρίνονταν ετησίως 4,22 νομοσχέδια με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, ο συνολικός αριθμός των κατεπειγόντων νομοσχεδίων από τον Ιούλιο του 2019 ανέρχεται σε οκτώ, περιλαμβάνοντας μόνο ένα νομοσχέδιο το 2021 και κανένα το 2022 (για πρώτη φορά από το 2009).

Το 2023, για δεύτερο συνεχόμενο κατά σειρά έτος, ούτε ένα σχέδιο νόμου δεν υποβλήθηκε στη Βουλή με τη διαδικασία του επείγοντος ή του κατεπείγοντος. Η παραπάνω θετική εξέλιξη της εικόνας της καλής νομοθέτησης επιβεβαιώνεται και από σχετικό δείκτη της Παγκόσμιας Τράπεζας²⁰ σύμφωνα με τον οποίο η Ελλάδα εμφανίζει βελτίωση της ποσοστιαίας κατάταξής της από 53,3 για το 2021, σε 54,2 για το 2022.

Όσον αφορά στη δημοσιότητα των κυβερνητικών ενεργειών σχετική είναι η κατάταξη της χώρας στον δείκτη για την ανοιχτή διακυβέρνηση²¹ του World Justice Project, όπου κατατάσσεται 39^η μεταξύ 142 χωρών.

Δεν έχει υπάρξει επίσημη επίσκεψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα τον Απρίλιο του 2022.

Η ελληνική Κυβέρνηση έχει εκφράσει πάντα ετοιμότητα για διάλογο. Έλληνες κυβερνητικοί αξιωματούχοι έχουν συμμετάσχει κατ' επανάληψη σε συνεδριάσεις της LIBE- DRFMG, έχουν αποστείλει ενημερωτικό υλικό, έχουν δεχθεί επισκέψεις, όπως της Επιτροπής LIBE και την Επιτροπής PEGA.

Στοιχ. 26 Εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η ελληνική Κυβέρνηση και οι αστυνομικές αρχές αρνήθηκαν να συναντηθούν με εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την επίσημη αποστολή του τον Απρίλιο του 2022 και ζητεί από την υφιστάμενη ελληνική Κυβέρνηση να καθιερώσει εποικοδομητικό διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5. Ανθρώπινα και Πολιτικά Δικαιώματα

²² Διαθέσιμα στοιχεία σε <https://www.rainbow-europe.org/#8636/0/0>

²³ ΦΕΚ Β' 1258/21.02.2024.

²⁴ Αριθ. 17300/30-3-2022.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GRFFK

---

²⁵ ΦΕΚ Β' 36/10.01.2022.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ /
MINISTRY OF JUSTICE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / GREEK

Στοιχ. ΚΒ   Λαμβάνοντας υπόψη ότι στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων για το 2023 η Ελλάδα έλαβε βαθμό 58/100 και κατετάγη μόλις στην 24η θέση στην ΕΕ²⁶ λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με αξιολόγηση του 2023 της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για τη δράση κατά της βίας εις βάρος γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία παρακολουθεί την Ελλάδα κατά το 2023 κινήθηκε πάνω από τον μέσο όρο βαθμολογίας της ΕΕ συγκεντρώνοντας 58,0 στα 100, γεγονός που μαρτυρεί ότι έχουν επιτευχθεί ήδη σημαντικά βήματα προς τη σύγκλιση σε σχέση με το 2013, με τάση να καλυφθεί με γοργούς ρυθμούς η απόσταση που απομένει. Αξίζει να σημειωθεί, εν προκειμένω, ότι το 2023 η Ελλάδα σημείωσε άνοδο στον δείκτη Ισότητας των Φύλων²⁶ κατά 4,6 μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ανεβαίνοντας κατά 3 θέσεις στη συνολική κατάταξη των κρατών (σελ. 21). Αποτελεί –μαζί με την Πορτογαλία– τη χώρα με τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση στη βαθμολογία του

---

²⁶ Διαθέσιμο σε <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2023-towards-green-transition-transport-and-energy>. Η κατάταξη στη σελ. 21 του εγγράφου.

εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, η Ελλάδα δεν διαθέτει επί του παρόντος κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού και/ή κέντρα παραπομπής θυμάτων σεξουαλικής βίας.

Δείκτη Ισότητας.

Όσον αφορά στα κέντρα υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βιασμού και βίας, το ψήφισμα αναφέρει ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει κέντρα αντιμετώπισης βιασμών ή/και κέντρα αναφοράς για τη σεξουαλική βία. Σύμφωνα με το άρθρο 25 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, τα κέντρα αυτά θα παρέχουν στα θύματα σεξουαλικής βίας άμεση ιατρική περίθαλψη, υποστήριξη σε θέματα τραύματος, ιατροδικαστικές εξετάσεις και ψυχολογική βοήθεια. Στην Ελλάδα υπάρχουν Κέντρα σε τοπικό επίπεδο για θύματα σεξουαλικής βίας και επιπλέον όλες οι υπηρεσίες που αναφέρονται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης παρέχονται στα θύματα βιασμού από νοσοκομειακά κέντρα και ιατροδικαστικές υπηρεσίες.

Η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που ενεργοποίησαν την τηλεφωνική Γραμμή SOS με τον πανευρωπαϊκό αριθμό 15900 και την ηλεκτρονική διεύθυνση sos15900@isotita.gr, στις οποίες παρέχεται ιατρική και ψυχολογική στήριξη σε θύματα βίας. Ήδη από το 2019 η Ελλάδα έχει ποινικοποιήσει ως βιασμό τη σεξουαλική συνεύρεση χωρίς συναίνεση του θύματος (ανεξαρτήτως φύλου). Η Ελλάδα έχει κυρώσει και ενσωματώσει στο εσωτερικό δίκαιο τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, έχει ξεχωριστό ιδιώνυμο αδίκημα τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Η Ελλάδα, ήδη από το 2022, έχει ειδική ποινική διάταξη για τη δίωξη της λεγομένης εκδικητικής πορνογραφίας, ήτοι την αθέμιτη κοινοποίηση σε τρίτα πρόσωπα εικόνων με ερωτικό περιεχόμενο. Ήδη από το 2014, τιμωρείται με τον ν.4285/2014 όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του Τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο υποκινεί, προκαλεί, διεγείρει ή προτρέπει σε πράξεις ή ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων που προσδιορίζονται με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου κατά τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή ενέχει απειλή για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα των ως άνω προσώπων.

Στοιχ. 21 Σημειώνει ότι η Ελλάδα έχει θεσπίσει νομικό πλαίσιο σχετικά με την ίση μεταχείριση και ότι έχουν ληφθεί

(βλ. σχετικά ανωτέρω αναλυτικότερα στοιχ. ΚΑ).

θετικά μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, όπως η συγκρότηση της νέας Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων· εκφράζει, ωστόσο, την ανησυχία του για το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις διακρίσεις εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ+, των Ρομά και άλλων μειονοτήτων· καλεί την Κυβέρνηση και όλες τις άλλες πολιτικές δυνάμεις να αναλάβουν ηγετικό ρόλο και να προωθήσουν την κοινωνική αλλαγή στο πλαίσιο αυτό, ιδίως όσον αφορά στην ενδοοικογενειακή βία, την αστυνομική βία και την ισότητα στον γάμο, η οποία βρίσκεται υπό συζήτηση εδώ και χρόνια.

Στοιχ. 22

Αναγνωρίζει την ύπαρξη τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας και εξειδικευμένων αστυνομικών υπηρεσιών αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά παροτρύνει επίσης την Κυβέρνηση να δημιουργήσει ολοκληρωμένα κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού και να διασφαλίσει ότι τα θύματα σεξουαλικής βίας μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, μετατραυματική υποστήριξη, ιατροδικαστικές εξετάσεις και ψυχολογική υποστήριξη· καλεί την κυβέρνηση να καταστήσει τη γυναικοκτονία αυτοτελές έγκλημα.

Οι γυναίκες θύματα όλων των μορφών έμφυλης βίας (και σεξουαλικής βίας) εξυπηρετούνται από το ολοκληρωμένο δίκτυο δομών που λειτουργεί σε όλη τη χώρα και περιλαμβάνει 44 Συμβουλευτικά Κέντρα, 20 Ξενώνες Φιλοξενίας και την 24ωρη Τηλεφωνική Γραμμή στήριξης 15900.

Όσον αφορά στη θεσμοθέτηση της γυναικοκτονίας ως αυτοτελούς εγκλήματος, παρότι η χρήση του όρου στον δημόσιο λόγο έχει επεκταθεί, θεωρείται μη αναγκαία η εν λόγω πρόβλεψη αυτοτελούς εγκλήματος γυναικοκτονίας, καθώς το αδίκημα θεωρείται πως αντιμετωπίζεται επαρκώς ως ανθρωποκτονία από το άρθρο 299 του Ποινικού Κώδικα και τιμωρείται με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, ως ιδιαίτερα σοβαρό αδίκημα (κακούργημα).

Resolution of the 7th.2.2024 of the EU Parliament on the state of the Rule of Law and Media Freedom in Greece

A/A

RESOLUTION POINT

RESPONSE

1. Justice System

Point 11
of the
preface

Having regard to the report of the investigation of alleged contraventions and maladministration in the application of Union law in relation to the use of Pegasus and equivalent surveillance spyware, as well as its recommendation of 15th June 2023 to the Council and the Commission following the investigation of alleged contraventions and maladministration in the application of Union law in relation to the use of Pegasus and equivalent surveillance spyware

The investigation procedure has been upgraded, as it has been assigned to a competent deputy prosecutor of the Supreme Court who takes into account all the material gathered. The institutional framework for both legal and illegal interception has been changed (Law 5002/2022):

- Provision of specific justification for requesting the lifting of confidentiality for reasons of national security, including (a) the reasons that constitute a risk to national security, (b) the necessity of lifting confidentiality to address the risk, (c) the means of response or communication for which the lifting is requested, (d) the subject matter of the lifting, i.e. the external elements of the communication and/or its content, and (e) the territorial scope of application and the strictly necessary duration of the lifting.

A request for lifting the confidentiality of communications for reasons of national security may be submitted only by the National Intelligence Service (NIS) or the Directorate for Combating Special Crimes of Violence of the Hellenic Police (DCSCV) either on their own initiative or following information forwarded by a judicial or other civil, military or police public authority in the jurisdiction of which falls the national security issue requiring the lifting.

Point. C Whereas, in recent years, the rule of law and media freedom have been deteriorating in Greece; whereas this situation has not been sufficiently addressed, many concerns remain and many issues continue to arise

The request is submitted by the NIS or the DCSCV with detailed reasons to a prosecutor based on what the law requires and, if approved, then it is subjected to an approval process by another prosecutor who, this time, is either a deputy prosecutor of the Supreme Court or a prosecutor of the Court of Appeal. Each prosecutor can approve or disapprove the application within 24 hours.

- Provision for a special procedure with regard to the political staff with the submission of the request by the Commander of the National Intelligence Service to the President of the Parliament.

Responses have been provided for all recommendations of the European Commission in the context of the Rule of Law Report for 2024, while progress was noted in the Commission's previous report (Doc. Published at 5.7.2023)²⁷, which should be consulted by the European Parliament. More specifically:

- Codes of conduct were established for all branches of the judiciary and clear standards of professional conduct and integrity were set (Chapter on the state of the rule of law in Greece, p.6).
- Progress has been made as regards the availability of secure electronic communication channels for prosecution services and the possibility to carry out certain procedural acts electronically in civil and administrative proceedings. Further digitization is also taking place in the area of administrative justice (p. 8).
- In criminal and civil justice, after the completion of phase I of the project, the integrated civil and criminal justice case management system is being upgraded in the Athens, Thessaloniki, Piraeus and Evia appellate districts, while the development is underway in all civil and criminal courts and

²⁷ Available at 2023 Rule of Law Report - Country Chapter Greece (Other languages).

²⁸ Available at <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/RL.EST#> It is an indicator that takes into account perceptions of the extent to which social actors trust and respect the rules of society, in particular the quality of contract enforcement, property rights, police and courts, and the likelihood of crime and violence.

²⁹ Supreme Court, 2024. Decision of the Administrative Plenary Session [online] Available at: <https://www.areiospagos.gr/> [Access 1.3.2024].

- prosecutors' offices (phase II) (p.8).
- The revision of the judicial map in administrative cases and the introduction of distance hearings aim to redress the uneven distribution of cases, improve efficiency and enhance access to justice (p.10).
  - The establishment of the judicial police is expected to improve the administration of justice and enhance assistance to judges (p. 11).
  - Additional recruitment of judicial staff and further investment in court buildings is expected to have a positive impact on the quality of justice (p. 11).
  - Efforts are made to address the backlog of pending cases and to reduce the length of proceedings before the Supreme Administrative Courts by adopting a summary procedure for handling certain types of cases before the Court of Audit among other options, which is already implemented in practice (p.13).
  - The implementation of the National Anti-Corruption Plan 2022-2025 is underway. The activities of the National Transparency Authority are in full progress and its cooperation with private and public bodies continues (p. 15).
  - Since the recent entry into force of the new law on asset declarations, significant progress has been made in increasing the verification of the accuracy of asset declarations (p. 17).
  - Measures continue to be taken regarding the integrity of civil servants, and efforts continue to improve integrity and avoid conflicts of interest within police forces (p. 20).
  - A new law on the protection of individuals who report violations of EU law has been adopted (p. 24).
  - Guidelines have been issued to ensure that the direct award of public contracts is used only in exceptional circumstances (p.24).

According to the World Bank's Rule of Law Index²⁸, Greece shows a steady improvement in its annual percentile ranking (from 0.2 in 2019 to 0.3 in 2022). In addition, an Announcement of the Administrative Plenary Session of the

Point K Whereas according to the 2023 Corruption Perceptions Index by Transparency International, Greece has shown a worrying decline in issues concerning the rule of law among the 27 EU Member States; whereas this is a negative development also reflected in the country's increased corruption perception index score

Supreme Court²⁹ has been made public, which refers to the independent and impartial judgement of the judiciary, free from any form of dependence or manipulation by any state authority.

Fighting corruption in practice:

- The average time to carry out and complete the Authority's inspections has been reduced from 1,450 days, before the establishment of the NTA, to 3 months.
- Over 21,000 complaints from citizens and businesses assessed
- Over 7,300 systemic and ad hoc inspections and investigations completed
- Through checks on individuals and businesses, the NTA contributed to the national effort to tackle the pandemic
- Verified the accuracy of more than 13,000 POTHEN ESXES declarations (Assets Declaration Return) on an annual basis for the taxpayers falling within the scope of the Authority's competence.

It should also be noted that according to a relevant World Bank indicator on corruption levels³⁰, Greece shows a percentile improvement from 53.3 to 56.6 between 2017 and 2022.

The National Anti-Corruption Action Plan is part of a reform of the Recovery and Resilience Plan aimed at preventing and fighting corruption and carrying out related awareness-raising activities (RRP 16952). Its implementation is expected to be completed by 31 December 2025. The Action Plan has already been approved for the period 2022-2025 by the Cabinet of Ministers (Milestone 210). Also, by virtue of Law 4795/2021, a comprehensive internal control system in the Public Sector has been established (Milestone 211). It is also important to note that within the framework of the action to take capacity building measures to combat corruption (RRP 16702), the creation of an enhanced framework for

---

³⁰ Available at: <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/CC.PER.RNK> It is an indicator that takes into account perceptions of the extent to which public power is exercised for private gain, including both small and large forms of corruption, as well as the "capture" of the state by elites and private interests.

- Point O Whereas the recently published 2022 Hellenic Authority for Communication Security and Privacy (ADAE) annual report revealed that thousands of cases of prosecution orders to gain access to communications on national security grounds had not been reported to ADAE in time by the Greek National Intelligence Service (EYP) and the Special Violent Crime (Counter Terrorism) Division of the Police
- Point Q Whereas Panayote Dimitras, a human rights activist and founder and head of the Greek Helsinki Monitor (GHM), is being prosecuted for illegal trafficking even though it appears that he was acting lawfully to provide humanitarian assistance to asylum seekers; whereas in December 2022, he was handed down a fine and was prohibited from being involved with the GHM; whereas the Council of Europe Commissioner for Human Rights and the UN High Commissioner for Human Rights voiced concerns about the case; whereas the Anti-Money Laundering Authority ordered the freezing of all of Dimitras's assets in May 2023; whereas, on 31 May 2023, Dimitras stated that he had only received EU funding designated for combatting hate speech and that the funds were only used for that purpose; whereas the recent acquittal of 16 aid workers and volunteers demonstrates that criminal charges against those providing
- combating money laundering (AML) and financing of terrorism (CFT) is to be promoted within the second quarter of 2024 (Milestone 212).
- In order to ensure maximum transparency and the possibility of benchmarking the data, significant changes have been made to the way in which the data are presented and analysed in the 2022 Annual Report (submitted in 2023 and relating to 2022).
- In particular, in the 2022 Report, for cases of lifting of secrecy for national security reasons, the number of prosecution orders is reported according to the year of issue in the specific reporting year (i.e. 1/01/2022-31/12/2022) and not the number of prosecution orders received within that year (2022) by the Authority (as opposed to the data presented up to the 2021 Performance Report, which is presented based on the year of receipt, irrespective of the year of issue) so that it can be made possible to compare the results objectively.
- With regard to the case of Panayote Dimitras, who was arrested on the island of Kos, restrictive measures have been imposed on him as he is accused of forming a criminal organization and trafficking in migrants. The case is currently at the stage of main interrogation.

humanitarian
assistance to asylum seekers have no legal basis

- Point 5 Whereas the European Public Prosecutor's Office (EPPO) launched an investigation on 28 November 2022 into the abuse of EUR 700 million in subsidies for a rail safety system; whereas 23 people have since been arrested in connection with the scandal, except for (former) government ministers who are shielded from prosecution through a decision of the Greek Parliament, for which the Greek Constitution was invoked
- Point 2 Is deeply concerned by the failure of law enforcement and the judicial authorities in Greece to make progress in the investigation into the murder of the Greek journalist George Karaivaz on 9 April 2021; notes that two suspects were arrested in April 2023, but otherwise there has not been any discernible activity in the police investigation; strongly urges the authorities to take all the necessary steps towards conducting a thorough and effective investigation, and to bring those involved in the murder, at any level, to justice; urges the authorities to request assistance from Europol;
- Point 4 Expresses deep concern about the numerous cases of excessive use of force by police services against minority groups and peaceful protesters in general; calls on the authorities to fully and independently investigate all such instances; is deeply concerned by the fact that three young Roma have been killed in recent years in Greece through alleged police
- The case is currently under investigation with prosecution initiated by the European Public Prosecutor for the offense of fraud and breach of trust against the EU. In addition, the Parliament's Committee of Inquiry has been activated. More specifically, the parliamentary procedure has been followed. The Committee's findings have been forwarded to the plenary session of Parliament, which has met on the matter.
- When it comes to the case of murder of the journalist George Karaivaz, it is at the stage of main interrogation, as two suspects were arrested on 3.5.2023, against whom criminal charges for homicide were brought and they have been remanded in custody.
- Any complaint or report of extra-institutional and generally unlawful activity or arbitrary or unethical behaviour is investigated and disciplined with due diligence and, depending on the findings, the institutional framework (criminal and disciplinary) is strictly applied.
- The Greek government has established and implements a solid framework for the disciplinary control of police officers, with the involvement of the Ombudsman, as an additional institutional guarantee, especially for issues of

violence, and by the lack of a thorough investigation thereof; notes with concern that in some cases the police cleaned up the crime scene before a forensic examination took place; recalls that the competent court acquitted four police officers of involvement in the death of LGBTIQ+ activist Zak Kostopoulos in 2022, despite footage showing police using unnecessary force

police arbitrariness.

Specifically, the disciplinary liability of police officers is regulated by p.d. 120/2008, which provides for the investigation of the disciplinary offences described therein by conducting:

α) Preliminary Administrative Investigations (P.D.E.), which are conducted in order to clarify the facts of a case and subsequently either to file the case or to impose a lower disciplinary sanction or to upgrade the administrative investigation to an Administrative Inquiry under oath.

(b) Administrative Inquiries under oath, after which the persons concerned may be referred to Disciplinary Boards for the imposition of a higher disciplinary penalty.

The main internal control service is the Internal Affairs Service of the Security Corps, which serves directly under the Minister of Citizen Protection.

Concerning the evolvement of disciplinary cases, for the period 2019-2023, 1580 Administrative Inquiries under oath have been conducted in total. The disciplinary penalty of suspension has been imposed in 211 cases, while the disciplinary penalty of dismissal has been imposed in 52 cases.

With regard to the case of death of three (3) Roma individuals, during a pursuit and confrontation with police personnel, it should be noted that the Officers involved were investigated by the competent services of the Police (Department of Crimes against Life and Personal Freedom), with full application of the legislation in force.

With regard to the case of death of Zak Kostopoulos the preliminary examination was carried out by the Internal Affairs Service of the Hellenic Police. Four (4) of the police officers involved were brought before the court to be tried as culpable for the offence of fatal bodily harm by complicity, while for the other five (5) police officers, no criminal responsibility was established at that stage. By decision of the competent court, the indicted police officers were irrevocably

- Point 7
- Calls, with regard to the illicit use of surveillance technology such as Predator spyware, for:
- (a) institutional and legal safeguards, including effective ex ante and ex post scrutiny, as well as independent oversight mechanisms, to be urgently restored and strengthened;
  - (b) all export licenses that are not fully in line with the Dual-Use Regulation to be urgently repealed and for the allegations of illegal exports, among others, to Sudan, to be investigated;
  - (c) guarantees that the authorities can investigate all allegations of the use of spyware freely and in an unhindered manner;
  - (d) the reversal of the 2019 legislative amendment that placed the EYP under the direct control of the Prime Minister;
  - (e) guarantees of the independence of the NTA leadership;
  - (f) the urgent launch of a police investigation following the alleged abuse of spyware and for the seizure of physical evidence of proxies, broker companies and spyware vendors linked to spyware infections;
- a) Independent supervisory mechanisms are in place and they have already been strengthened by the provisions of Law 5002/2022 (as above in preface, point 11).
- b) The relevant prohibitive provisions are already in force. The Government has never made use of such software, while Law 5002/2022 introduced a general prohibition of use and marketing and strict conditions for use by government agencies. The upcoming European Media Freedom Act³¹ states that it respects the Member States' competences "as referred to in Article 4(2) TEU, in particular with regard to the competences to safeguard the essential functions of the State".
- c) The judiciary enjoys full independence in Greece and can investigate any case. As discussed below (point 11), the case is already under investigation.
- d) In many Western countries the Intelligence Services are attached to the Prime Minister. For example: Germany, Italy, Portugal, Czech Republic, Canada (at the federal level), USA (under the President).
- The National Transparency Authority (NTA) enjoys functional independence, administrative and financial autonomy, is not subject to control or supervision by government bodies, state agencies or other Administrative Authorities and is subject to parliamentary control, in accordance with the provisions of the Rules of Procedure of the Parliament. With regard to the selection procedure of the members of the Authority's Board and its Governor, high institutional guarantees are provided in accordance with the provisions of Articles 88 and 90 of Law No. 4622/19. In particular, their selection takes place after an open competition and

---

³¹ Regulation proposal which in relation to national security matters refers to point (a) of the Annex point 30 of the preface as the objective of the proposed Regulation "... to protect the internal market from the activities of media service providers established outside the Union and addressed to the public within the Union where, inter alia, due to the control that may be exercised over them by third countries, they may harm or endanger public security and defense." whereas, according to Article 4(2)(c), the development of surveillance software is permitted "... for reasons of national security and in accordance with Article 52(1) of the Charter and other provisions of Union law, or if the development is carried out in the context of investigations for serious crimes".

(g) Europol to be immediately invited to join the investigations; condemns the illegitimate instrumentalisation of the term 'national security threat' as a justification for the unacceptable wiretapping and surveillance of political opponents, including current Members of the European Parliament Georgios Kyrtos and former Member Nikos Androulakis; expresses serious concern about the influence of the Prime Minister over the EYP, which is under the direct competence and supervision of his office

Point 11 Is deeply concerned that the transfer of the spyware investigation to another prosecutor, following the previous prosecutors' request to the ADAE to check whether the 92 people targeted by Predator spyware (including national members of parliament and MEPs, journalists and government officials) had also been subject to surveillance by the EYP, will lead to the investigation de facto ending; reiterates its call for Europol to be involved in the investigation

the candidates are evaluated by an independent Selection Committee, which includes the President and the Vice-Presidents of ASEP, a Vice President of the State Legal Council and the Secretary General for Public Administration. It is emphasized at this point that only the Secretary General for Public Administration of the Ministry of the Interior is politically appointed.

It should be noted that a tender notice for the Selection of the President and of three (3) members of the Board of Directors of the National Transparency Authority has been issued (ΑΔΑ Ψ4Ν346ΜΤΛ6-8ΣΠ) on January 14th 2024. Applicants' qualifications are currently being assessed.

f) As already mentioned above (point c), it is the responsibility of the independent judiciary to conduct such investigations.

g) The term "national security" has not been instrumentalized. There should be no confusion between legitimate surveillance and the use of illegal software.

Relevant response of the Ministry of Justice (see Annex)

The Supreme Court Prosecutor, in October 2023, ordered: a. the transmission of the interceptions' case file to the Supreme Court and b. the conduct of the investigation by a deputy prosecutor of the Supreme Court, since a preliminary examination by the Athens Prosecutor's Office, which had not yet been completed, was still in progress since April 2022. The following reasons were identified as the reasons for this upgrade: a) the case was of an exceptional nature and of major importance and required the upgrade of the relevant investigation and b) the delay in its completion risked the expiry of the limitation period for the crimes under investigation. In addition, the Prosecutor's Office of the Supreme Court requested the Athens Prosecutor's Office of the First Instance and the Prosecutor's Office of the Court of Appeal to forward all the relevant files.

The Prosecutor of the Supreme Court, due to the case's importance, upgraded the investigation by assigning it to a Deputy Prosecutor of the Supreme Court as provided by law in Article 32 of the Code of Criminal Procedure, aiming at consolidating the existing material and speeding up the process.

- Point 12 Strongly condemns the intimidation and harassment used against officials who are scrutinising the government, such as former anti-corruption prosecutor Eleni Touloupaki and Christos Rammos, head of the ADAE; expresses its dismay at the Supreme Court prosecutor's intervention and alleged attempt to stop an ADAE request for a telecommunications company to check surveillance orders in 2022
- Point 14 Calls on the Greek Government to adopt immediate measures and the necessary reforms to improve the capacity and transparency of the police to investigate cases of organized crime, including to look into strong indications of links between organized crime and the police throughout its ranks
- Point 15 Calls on the government to fully implement all judgments of the European Court of Human Rights, as well as to comply with interim measures imposed by the Court
- Point 16 Notes that, to date, no measures have been taken with regard to the participation of the judiciary in the appointment procedure for the highest judicial offices, namely judges, to the posts of President and Vice-President of the Council of State, the Supreme Court and the Court of Audit
- Ms Touloupaki was found not guilty. Once the verdict was issued her counselor acknowledged the independence of the Greek judiciary.
- Mr. Rammos is the current Governor of ADAE and performs his duties fully and independently, as indicated by his participation in the European Parliament sessions.
- Disciplinary proceedings relating to corruption cases, due to their importance, follow, by analogy, the principles applicable to cases of abuse/civilian mistreatment, while the relevant file is sent to the Independent Authority "Ombudsman".
- In addition, all Services with responsibilities for the communication management of security and order issues monitor the news as it is presented on websites, social media or in the media in general.
- Relevant response of the Ministry of Justice (see Annex)
- Gradual reduction of the backlog:
- 2023, 67.
  - 2022, 70.
  - 2021, 93.
  - 2020, 120.
  - 2019, 195.
- According to Article 90 par. 5 of the Constitution, promotions to the posts of President and Vice-President of the Council of State, the Supreme Court and the Court of Audit are decided by presidential decree issued on the proposal of the Cabinet of Ministers, by selection amongst the members of the respective supreme court, as provided by law.
- According to Article 1 of Law 3841/2010 the Cabinet of Ministers, following the opinion of the Conference of Presidents of Parliament and the recommendation

Point 17

Expresses its deep regret and sorrow at the tragic loss of life in the shipwreck of 14 June 2023, when a fishing boat sank in the Ionian Sea off the coast of Pylos, Messenia, Greece, with over 600 persons on board presumed dead; is deeply concerned by the lack of progress made in the judicial investigation; welcomes the investigations by the European Ombudsman and the Greek Ombudsman into the catastrophe; expresses severe concern about the treatment of migrants at the external borders and domestically, following systematic pushbacks and violence against non-EU nationals, their arbitrary detention and the theft of their belongings; is further severely concerned about the conditions in reception centers, especially in terms of protecting individuals against crimes being committed and access to basic sanitation; considers that the Fundamental Rights Officer at the Ministry of Migration and Asylum needs a broader and independent mandate, so as to be able also to

of the Minister of Justice, selects the candidates who are to be promoted amongst those who are legally qualified. The opinion of the Conference of Presidents shall be sought by the above-mentioned Minister and shall not bind him/her in formulating his/her recommendation to the Cabinet of Ministers.

Before consulting the Conference of the Presidents of Parliament, the Cabinet of Ministers, on the recommendation of the Minister of Justice, shall pre-select six of the judicial officers who are qualified for promotion.

The same Minister shall then address the Conference of the Presidents of Parliament, which, after hearing the candidates, shall, with a view to obtaining unanimity or, in any event, a majority of at least four fifths of its members, deliver an opinion proposing three judicial officers amongst the six preselected.

With regard to allegations for omissions or criminal negligence in the case of the tragic shipwreck of Pylos, there is an independent judicial investigation and the findings are awaited. The Greek government cannot interfere or prejudge the decisions of the judiciary.

With regard to the conditions in the reception centers, throughout the reception, identification and residence procedures, the Ministry of Migration and Asylum takes all necessary measures to ensure that asylum seekers are subjected to decent living conditions and enjoy the reception conditions provided for in accordance with EU and national legislation.

With regard to the overall migration management, it should be noted that the removal of inadequate infrastructures (Moria), on the island of Lesbos, has been completed. In replacement of the old Reception and Identification Centers, Closed Controlled Facilities have been created, fully compliant with national and European legislation and international standards requiring decent treatment of asylum seekers.

The digital transformation of reception services is in progress. In the Closed Controlled Facilities, with the implementation of the "HYPERION" system, entry/exit control systems and closed zones for those to be deported were installed at the entry points, while the digital "KENTAUROS" system ensures the

effectively investigate pushbacks; calls on the Commission to assess the compliance with EU law of border surveillance systems using behavioral analytics, and of the EU funding thereof; condemns the

Commission's dramatic failure to enforce EU laws with regard to reception conditions, pushbacks and human rights, and believes that infringement proceedings are more appropriate than the Commissioner's praise

Point 19 Believes it to be crucial that the judicial investigation into the Tempì train disaster be conducted swiftly and comprehensively, covering all actors involved, including responsible government officials; is not satisfied with the scrutiny carried out by the competent committee of the Greek Parliament, as it appears to lack political impartiality and to be reluctant to call on key expert witnesses to testify; is deeply concerned by the Greek Parliament's refusal to conduct an investigation as requested by the EPPO regarding two former ministers for transport

management of electronic and physical security. Both projects are funded by the RRF (RRP 16763, M/T 185).

With regard to the Tempì train tragedy, the case is currently under investigation. It has been assigned to the Special Investigator of Larissa, under the supervision of the Supreme Court Prosecutor. The new provision of the Code of Criminal Procedure on the abolition of the Councils, which provides for the direct introduction of the case after the end of the interrogation in the hearing procedure, without the intervention of the lengthy intermediate procedure of the Judicial Council, contributes to the acceleration of procedures and faster administration of justice. Simultaneously, the case has been investigated by a competent Parliamentary Commission.

2. Anti-corruption framework

Point J whereas the Commission has concluded that Greece meets the milestones for EU funding, since an anti-corruption strategy has been adopted by its National

In the relevant response of the Authority in the context of the Rule of Law Report, there is a reference to the progress of the National Strategy, namely (data for the second half of 2023): 47 out of 129 actions have been completed

³² <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

Transparency Authority (NTA); whereas the NTA does not have a track record for exercising effective and independent oversight; whereas the Commission's conclusion seems to be based merely on the adoption of a strategy on paper, not on effective measures in practice

Point M Whereas a preliminary investigation by the Greek General Directorate of Financial and Economic Crime Unit has found that at least 270 funded media outlets were not properly and lawfully registered and that the loss to public funds exceeds EUR 3 million

Point 13 Stresses with severe concern that corruption is eroding public services and goods; underlines that the length of judicial proceedings, compounded by doubts over the integrity of parts of the police force, and conflicts of interest at the highest level, including alleged police infiltration by organized crime groups, will lead to a culture of impunity where corruption can thrive; stresses that the authorities have yet to establish a solid track record in the investigation and prosecution of high-level corruption cases that lead to final convictions with a deterrent effect; calls on the government and the authorities to remedy these issues as a matter of priority

(36.4%), 68 actions are ongoing (52.7%) and 14 (10.9%) have not started. The relevant progress will be available online within Q1 2024.

The 2023 Rule of Law Report recognizes the significant improvement in Greece's ranking in the CPI³² Index of Transparency International. In particular, Greece in 2022 improved its score by 7 points (from 45 to 52) and its ranking by 16 places (from 67th to 51st) compared to 2018. The country scores 52 points in the assessment and ranks 51st in the global ranking, its highest performance in the last decade and is now among the top 30% of the world's best performing countries.

- The General Directorate of the Financial Crime Unit failed to take into account the specific, solid, legal basis for carrying out the information campaign against coronavirus, but based its arguments on rather earlier general provisions which were not applicable to that information campaign.
- The Online Media register has been excluded because it operated on a voluntary basis and therefore did not provide an objective picture for the media and it is obvious that its use at that time would lead to distortions.

In the year 2023, the automatic procedure was applied in 35 corruption cases, with a total of 141 police officers arrested. 13 of those cases concerned participation in criminal organizations, with a total of 103 suspects arrested.

In the year 2024, 31 suspects were arrested for corruption cases, 11 of which were arrested for cases of participation in a criminal organization.

Further measures to ensure integrity in public services include: (see Annex, Response of the Secretary General for Public Administration):

- Establishment of the institution of Integrity Advisors (Law 4795/2021) and Internal Auditors. A total of 172 Integrity Advisors and 429 Internal Auditors have been certified.
- Prevention and response to violence and harassment at work (Law 4808/2021).
- Adoption of a legislative framework for whistleblowers (Law 4990/2022). An extension to the scope of application of the above law is voted in

order to cover domestic law violations relating to bribery and influence peddling offences (Law 5095/2024, Art.20).

- By virtue of Article 21 of Law 5095/2024, competence of the Financial Prosecutor to initiate criminal prosecution for crimes under his jurisdiction was established.
- Establishment of an electronic database for disciplinary cases (e-peitharxika).
- Establishment of the National Register of Administrative Public Services, "MITOS".

3. Media pluralism and media freedom

Point 13
of the
Preface

Having regard to the proposal of 27 April 2022 for a directive on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded or abusive court proceedings ('Strategic lawsuits against public participation') (COM/2022/0177)

The relevant provisions of the amended Criminal Code are listed (see point C) and reference is made to the provision of Article 5 of Law 1178/1981, according to which an action for civil claims arising from a defamatory publication is rejected as inadmissible if it has been preceded by a corrective publication.

In a relevant response on the Rule of Law, the Ministry of Justice refers to the provisions of the new law (L.5090/2024) amending the Criminal Code (CC) and the Code of Criminal Procedure (CCP) that enhance the protection of journalists: abolition of the criminal nature of simple defamation (362 CC), facilitation of the dismissal of manifestly unfounded claims (paragraph 3 of article 43 of the CCP). Also relevant are the additions to paragraphs 1, 2 and 4 of Article 580 of the Code of Civil Procedure, which provide for an increase in court costs in abusive actions.

The Greek government has included important justice projects in the National Recovery and Resilience Plan.

Budget for actions under the responsibility of the Ministry of Justice (based on inclusion decisions):

1.RRP 16733: Skills and digital skills for judges and judicial employees (judicial staff): 32.946.484,20€

2.RRP 16575: Accelerating the administration of justice: 14.256.432,00€

- 3.RRP 16292: New Judicial Buildings: 155.926.210,60 €
4. RRP 16727: Digital Transformation of Justice (E-Justice): 95.454.713,00€
5. RRP 16778: Digitization of archives and related services (for the Ministry of Justice): 97.153.718,28€.

Total Budget : 395.737.558,08€

Point C Whereas, in recent years, the rule of law and media freedom have been deteriorating in Greece; whereas this situation has not been sufficiently addressed, many concerns remain and many issues continue to arise

Progress in the field of media freedom³³:

- A new Law has been issued to enhance the transparency of the media ownership regime (p.27).The legal framework ensures the right to information. In Greece, access to information is a constitutional right (p. 27).
- A law (Law 5005/2022) established two (2) new registers for print and electronic press; an Ethics Committee was also established, whose mission is to oversee the compliance of electronic media with journalistic ethics.
- A special Task Force is constantly working to ensure the protection, safety and empowerment of journalists and other media professionals. Its progress has been cited as "best practice" at various EU meetings, including:
  - ✓ Joint mission by EU delegates to Athens to report on media freedom state of play in Greece.
  - ✓ UN International Day to End Impunity of Crimes against Journalists (IDEI).
  - ✓ Meeting of National Focal Points under the Council of Europe Campaign for the Safety of Journalists in Riga (October 6th, 2023)
  - ✓ Reference to the new OSCE Toolbox 'Safety of Journalists'/OSCE Conference «Shaping the Future: Media Freedom and Security in a Changing World» (November 22nd, 2023) in Vienna.

³³ Available at [2023 Rule of Law Report - Country Chapter Greece \(Other languages\)](#).

³⁴ Available at <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/VA.PER.RNK.UPPER> This index reflects the extent to which a country's citizens are able to participate in the choice of their government, as well as freedom of expression, freedom of association and freedom of the media.

³⁵ Available at <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/67-Greece>.

- ✓ Reference of Greece's action at the updated list of initiatives for the safety of journalists in Europe by the journalist association Article 19 .
- ✓ OSCE – ODIHR, Greece, Early Parliamentary Elections, 21 May 2023, Election Assessment Mission Final Report.

The operation of an International Training Centre for the Safety of Journalists in Thessaloniki is also crucial.

The improvement in media freedom in Greece is reflected in a relevant World Bank index³⁴ which shows an increase in the country's percentile ranking from 77.2 in 2018 to 87 in 2022.

The improvement of the country's ranking in the United Nations Digital Governance Development Index from 43rd in 2016 to 42nd in 2020 and 33rd in 2022 is also relevant³⁵.

Point G Whereas the Council of Europe's Safety of Journalists Platform had identified two cases of impunity for murder, nine active alerts and two other alerts without reply by the end of 2023

The platform aims to promote transparency, record cases of obstruction and threats to free journalism, as well as to clarify and prevent them.

The total number of entries on the platform relating to Greece in 2023 was 9 - of which one was related to the amendment of a criminal law and has already been closed - while in 2022 it was 17 (annual decrease of 47%). Similarly, the total number of entries on the platform relating to the 46 member states of the Council of Europe in 2023 was 285, while in 2022 it was 289 (decrease of 1.5%).

Since the beginning of the platform's operation³⁶ in 2016, 28% of the registrations in Greece concerned Level 1 infringements (Level 1-serious infringements), while in the total of 46 Council of Europe member states, the corresponding percentage was 42%. From 2020 onwards, the percentage of registrations relating to Greece that are Level 1 has decreased to 24% (4 points reduction), while the corresponding percentage for all Member States has decreased to 41% (1 point decrease).

The adoption of the recent law on fan violence is also crucial, where there is a specific provision for protection for journalists covering sports events (article 15

³⁶ Available at <https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709522>

Point H Whereas Greece has the lowest ranking of any EU country – 107th place – in the 2023 World Press Freedom Index by Reporters Without Borders

of Law 5085/2024).

This refers to an unreliable index which ranks Greece (a mature and thriving European liberal democracy) worse than dictatorial regimes.

This extreme ranking, which is based on politically motivated reports several of which were compiled during the highly polarized election year of 2023, is now being recycled from one report to the next.

The Greek government members have repeatedly responded to these allegations on numerous occasions. Indicatively:

- There is a significant number of opposition media in Greece, while the total number of media appears to be increasing (see below).
- The Greek Government supports the upcoming Media Freedom Act³⁷ having already adopted a provision in article 10 of Law 5002/2022, according to which anyone who improperly uses illegal software and/or makes use of information obtained from the improper use of illegal software is punishable with imprisonment of up to 10 years. The provision is expected to be incorporated in the above proposal for a Regulation.
- There is a press briefing twice a week by the Government Spokesperson.
- In accordance with Articles 15 and 16 of Law 4938/2022, the institution of the Press Representative has been established in every Court and Public Prosecutor's Office, including the three Supreme Courts of Greece.-

It is crucial that Greece is in the European average³⁸ in terms of the number of employees working in the printed and electronic press (0.5% of all employees).

With regard to the number of media, it is clear that pluralism is ensured:

National newspapers: 60

Magazines: 65

Regional newspapers 239 of which: - daily: 111

---

³⁷ Proposal for a Regulation

³⁸ Data available at <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20200503-1>

weekly: 121
with a periodicity of more than 15 weeks: 7
Television stations of national coverage: 7
Regional TV stations: 146, of which 99 operating and 47 non-operating stations
Radio stations: 1027 of which 837 operating and 190 non-operating
Websites: 550

The above data represent a 9% increase in the number of businesses in the media sector for the period 2019-2023 and a 5.2% increase in the number of employees in the media sector for the same period.

Point L Whereas in the so-called Petsas List scandal, EUR 20 million of state funds was distributed among media outlets for public health communication campaigns, including non-existent websites and personal blogs; whereas certain media outlets were excluded altogether without any justification and with non-transparent criteria

On April 10th 2020, during the special meeting of the Parliament's Committee on Institutions and Transparency³⁹, the campaign was presented in detail:

Key points of the session of the Special Standing Committee on Institutions and Transparency (10.4.2020):

- ✓ Included in the cost of the budgetary interventions for the Covid-19 response was the cost of measures for the necessary communication and information campaign to inform citizens about the necessary protection measures and behaviours to reduce the spread of the coronavirus.
- ✓ Phase A of the information campaign, in accordance with Article 31 of the 14/3/2020 PNP, involved the free transmission of messages of up to one minute in length.
- ✓ According to Art. 30, of the Legislative Decree of 14/03/2020, Phase B was implemented (for which there was a financial burden), which included the planning, creation and production of audiovisual material, the drafting and submission of a proposal that would include the media by category, the method and frequency of

³⁹ Available at <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/Toktirio/Fotografiko-Archeio/#2cd95e0f-a04b-405e-87e9-ab9900f5a87f>

⁴⁰ Media and sums disbursed.

⁴¹ Committee hearings are available on the official website of the Parliament <https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epitropes/Synedriaseis?search=on&commission=846d9e6c-7de2-4cce-80ae-ade800abc3ab&pageNo=1>

- transmission, for the purpose of selecting the appropriate media, monitoring the implementation of the program and providing any other service necessary for the implementation of the campaign.
- ✓ The total expenditure of the campaign amounted to €20.000.000. In terms of the amount, despite the considerable needs created by the pandemic, it is comparatively lower compared to expenditures during normal public health periods. For 2020, the total expenditure approved for communication campaigns was €24,050,756.32, while for 2016 it was €40,794,810.91, for 2017 €18,279,138.59 and for 2018 €24,686,422.52.
- ✓ It is critical that no part of the above funds was used to promote the government's work during the pandemic.
- ✓ Every effort was made so that 30% of the funding was directed to Regional Media.
- ✓ Provisions were in place for a special committee to be able to verify that the necessary publications and broadcasts had been carried out, to which evidence (e.g. screenshots from sites) was provided in order to proceed with any disbursement of funds. Media that received a grant and sums disbursed were made public⁴⁰.

Concerning the findings of the Parliament's Inquiry Committee⁴¹:

- The "Staying Home - Staying Safe" information campaign was absolutely necessary during the first wave of the pandemic in order to deal promptly and effectively with an urgent and extraordinary health crisis, to inform the citizens about the necessary personal protection measures and to help them protect themselves from the spread of fake news.
- The institutional tool for the implementation of the information campaign on the coronavirus was the Legislative Act of 14-3-2020, ratified by Article 3 of L.4682/2020 (G. v.A' 76) and in particular Article 30, which recognizes the emergency conditions created by the pandemic.
- The Media participating in the campaign were identified by applying objective - qualitative and quantitative - criteria, always in relation to the

Point N

Whereas the nephew and former Secretary-General of the Prime Minister's Office initiated several lawsuits in 2022 against the newspaper EFSYN, the online investigative platform Reporters United and individual journalists, seeking the removal of an article implicating him in a national spyware scandal involving the company Intellexa, as well as compensation of EUR 550 000; whereas the article, among other things, caused a public outcry, which ultimately led to his resignation from the role of Secretary-General of the Prime Minister's Office; whereas further details concerning his role in the spyware scandal have since emerged; whereas numerous international freedom of expression and media freedom organizations have condemned the lawsuit as a strategic lawsuit against public participation (SLAPP) aimed at suppressing critical reporting

intended outcome.

- The information campaign covered all categories of media.
- The participation in the expenditure of regional media by category was close to 27%.

The case does not concern a political figure. Lawsuits were filed after his resigning from his post.

This is in any case a civil dispute between individuals. The defendants' claims that this is a SLAPP case will be decided by the Greek judiciary. The case has been in the stage of issuing a decision for less than a month, so no one can claim that there is a delay in the administration of justice. Any intervention by a third party, whether by statements or otherwise, in favour of the one or the other opposing party at this stage of the case amounts to an attack on the independence and impartiality of the national judiciary, and of the rule of law in general.

In addition, the new EU anti-SLAPP Directive, and in particular Article 11 under the heading "Rejection at an early stage", sets out the following: "Member States shall ensure that courts may, after an appropriate examination, dismiss actions to discourage public participation as manifestly unfounded at as early a stage as possible in accordance with national law". This provision, of course, like the entire anti-SLAPP Directive, applies only to cross-border SLAPP cases, and the present case could not be characterized as such. However, this provision does illustrate the correct measure of protection in a SLAPP action under EU law. The correct solution, therefore, in the event that the concerned action is indeed a SLAPP, is to dismiss it 'after an appropriate examination', 'at as early a stage as possible, in accordance with national law'. These same guarantees are respected in the present case. In particular, this case is being properly examined by the natural judge, and consideration is being given to the possibility of dismissing it at the earliest possible stage at which this could occur, in accordance with the Greek Code of Civil Procedure. It is recalled that the case has been in the hands of the natural judge for a short period of time. It is certain that the "proper consideration" of such a serious case exceeds that period of time.

The anti-SLAPP Directive has not yet been published and has not yet entered into

- Point 3 Is greatly alarmed that, aside from this murder, many journalists face physical threats, verbal attacks, including from high-ranking politicians and ministers, the violation of their privacy with spyware, and SLAPPs; underlines that this creates a chilling effect for them; calls for these SLAPPs, in particular, to be dropped immediately; insists that the government has the obligation to take all necessary steps to bring the perpetrators of crimes against individuals, journalists and other media actors to justice, as well as to create a safe environment for all journalists
- Point 6 Stresses that media pluralism is under threat, as media ownership in the country is mainly distributed among a small number of oligarchs, resulting in dramatic underreporting on certain topics, such as concerns over the rail safety system prior to the Tempi train crash; notes with concern the lack of transparency in the distribution of state subsidies to media outlets; notes the Commission's conclusion that media regulators lack resources; questions the force. However, the Greek State is already considering transposing the content of the anti-SLAPP Directive to regulate all, without exception, abusive actions to silence journalists, and not only those actions of a cross-border nature. Our basic position is to promote the relevant legislation, as was also demonstrated during the elaboration of the Commission's proposal during the EU Council meetings, where Greece showed willingness and flexibility during the negotiations. Now, following the adoption of the new Directive, our main concern is to extend the protection provided by the Directive to all SLAPP cases that may be brought before the Greek courts, whether cross-border or purely national. We consider that this initiative is in the spirit of the Commission's anti-SLAPP Recommendation of April 2022.
- With regard to the alleged use of spyware, in addition to the prosecutorial investigation conducted at the highest level, in Article 10 of L.5002/2022, punishment of up to 10 years imprisonment for anyone who improperly uses illegal software and/or makes use of information obtained from the improper use of illegal software is provided.
- Media licenses were granted under the previous government. L.5005/2022 creates an enhanced framework of transparency and control. A number of horizontal measures have been taken to support all media without discrimination.

objectivity and independence of the Greek National Council for Radio and Television and is concerned about the sudden

replacement of the oversight board in September 2023; calls on the Commission to monitor the implementation of new media law No 5005/2022 of 21 December 2022, in particular as regards media ownership transparency

4. Other institutional issues related to checks and balances

- Point P Whereas an exorbitant fine of EUR 435 000 was imposed on the weekly newspaper Documento News by the tax authorities in December 2023; whereas the European Centre for Press and Media Freedom condemned this measure and expressed its dismay on 7 December 2023
- The IAPR which since 1.1.2017 operates as an Independent Authority (Independent Public Revenue Authority) is responsible for the tax control of all businesses operating in the Greek territory. Media businesses are not exempt from tax control.
- According to the Commission Staff Working Document (Country Report 2022 - Greece, published on 24.5.2023)⁴², AADE continues to develop new digital tools and services for citizens and businesses while its autonomy is being strengthened, with the aim of enhancing tax compliance.
- Concerning the strengthening of the Authority's Independence, the supplementary wage grid, a key element of the overall human resources reform for the IAPR, came into effect on 1st June 2021 and has been successfully implemented to all staff of the IAPR on 1st September 2021. The reform is expected to effectively reverse the trend of the staff reduction in the medium run by making it easier for the IAPR to attract and retain highly qualified staff. It is worth noting that the IAPR is the first public entity in Greece to adopt a grading and remuneration policy based on job descriptions and responsibilities as well as staff evaluation.
- Point T whereas the Greek Government, in addition to Greek These are politically motivated allegations. The visit was deliberately planned

⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52023SC0608&amp%3Bqid=1686127911343> COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Country Report 2022 - Greece, accompanying document, Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on Greece's 2023 National Reform Program and delivering a Council opinion on Greece's 2023 Stability Program SWD(2023) 608 final.

police representatives, refused to meet with Parliament's DRFMG delegation during its official mission; whereas the Greek Prime Minister met with a European People's Party local German delegation the following day; whereas this refusal to meet with any minister or other high-level government representatives is unprecedented during fact-finding missions since the establishment of the DRFMG in 2018

Point 1

Expresses severe concerns about very serious threats to democracy, the rule of law and fundamental rights in Greece; stresses that checks and balances are essential for a robust democracy and notes with concern that these have come under heavy pressure

during an election period. It coincided with the tragic accident at Tempe, at a time when the country was mourning. It was suggested to the DRFMG to postpone it, which it refused, in an unprecedented display of callousness. Consequently, no meetings were held between state officials and the mission. For instance, the largest parliamentary group in the European Parliament (EPP) had refused to participate in the mission.

Greece was upgraded from "defective democracy" to "full democracy" in the Economist Democracy Index for 2023⁴³, moving up five places in the world rankings to the 20th place. Greece's score improved from 7.97 in 2022 to 8.14 in 2023, thanks to improvements in the field of political participation and civil liberties.

Greece had been downgraded to the category of "flawed democracy" since 2010, when the fiscal crisis led to a prolonged political, economic and social crisis. The election of New Democracy (ND) under Prime Minister Kyriakos Mitsotakis in 2019 led to an economic recovery and a gradual improvement in citizens' confidence levels in the government. This trend was confirmed with the re-election of the government in June 2023.

The Greek Government made further efforts to facilitate diaspora voting, with a change in the legislative framework in 2019 to allow those living abroad to vote in their place of residence, whereas previously they had to travel to Greece on

⁴³ Available at <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2023/>

⁴⁴ Available at <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/GE.PER.RNK.UPPER> This is an index that captures perceptions of the quality of public services, the quality of public administration and its degree of independence from political pressures, the quality of policy formulation and implementation, and the credibility of the government's commitment to these policies..

⁴⁵ Available at <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/Greece/Constraints%20on%20Government%20Powers/ranking>

- the election day.
According to the Democracy Index, freedom of expression is guaranteed in Greece, and there are strong independent media representing a variety of opinions.
The Greek government and state are considered to have a strong commitment to defend the rights of women, minorities and migrants.
Related to the above is the gradual improvement in the efficiency of the State, as reflected in a relevant World Bank index⁴⁴ (improvement of the percentile ranking from 74.8 for 2021 to 76.9 for 20 2022).
The existence of a strong system of checks and balances in Greece is also reflected in the indicator on constraints on government powers⁴⁵ of World Justice Project, where Greece is ranked 30th out of 142 countries.
- Point 5 Calls on the government to ensure the full independence of its national regulatory authority for the audiovisual sector as required under the AVMS Directive
- The absence of any rush by the Government to immediately replace the members of the National Council for Radio and Television (NCRTV) at a time that coincided with the expiry of the term of office of the previous members, in conjunction with the selection of the proposed members, individuals with an undisputed scientific and professional background and standing, on the one hand, and their appointment in accordance with the procedure laid down by the Constitution, reinforce the guarantee of the full independence of the NCRTV.
The NCRTV is enshrined as a constitutionally independent authority in Article 15 par. 2 of the Constitution with increased guarantees concerning its competences in terms of direct control of the State in the provision of radio and television services and its operation is governed by Law 2863/2000.
There is a relevant reference in the official response of the country to the Report on the Rule of Law, where legislative initiatives for the institutional protection of the Independent Authorities (addition of a new article (2A) in L.3051/2002 (Government Gazette A' 220) and a reference to the planning for the staffing of NCR with permanent personnel are mentioned.
- Point 8 Notes with great concern that independent authorities such as the ADAE and the Greek Data Protection Authority (DPA) have come under
- The Government rejects the wording "National Intelligence Service's (EYP) illegitimate wiretapping" as inadmissible and unacceptable as no interceptions of telephone conversations were ever carried out without the permission of a

increasing pressure owing to their work concerning the EYP's illegitimate wiretapping; notes, further, that the Greek Parliament suddenly replaced the ADAE's board members in 2023 on the eve of the ADAE's decision to impose a fine on the EYP, and just before the ADAE and the DPA called for a crucial step to be taken in the investigation into the spyware scandal

Point 9

Calls on the Greek Government to urgently withdraw amendment 826/145 to L.2472/1997, which abolished the ability of ADAE to notify citizens of the confidentiality of communications being lifted, and to restore the full independence of the judiciary and all relevant oversight bodies, such as the Ombudsman and the DPA, in order to ensure that all oversight bodies enjoy full cooperation and access to information and are able to provide complete information to all victims

Point 10

Expresses concern about the underfunding, understaffing, curtailing of powers, opaque appointment procedures, and harassment and intimidation of officials of independent public bodies such as the Ombudsman, whose mandate and the duration thereof must be in line with the Paris Principles and the European standards on equality bodies, the DPA and the ADAE; notes, further, that the National Transparency Agency, which should play a vital role in scrutinizing the public authorities, does not seem to be effective and concerns have been raised about its independence; calls on the Greek Government to ensure the independence and operational autonomy of independent oversight

prosecuting authority. Furthermore, the Government did not "suddenly", as the Resolution states, initiate the process of replacing certain members of the Hellenic Authority for Communication Security and Privacy (ADAE) whose term of office had expired. This is a completely unfounded allegation.

This amendment allowed ADAE, after the expiry of the measure of withdrawal, to decide to notify the affected persons of the imposition of this measure, with the agreement of the Prosecutor of the Supreme Court, provided that the purpose for which it was ordered is not compromised.

In this case, although the competence of the Authority to notify the person concerned of any previous lifting of the confidentiality of his communications for reasons of national security, has been abolished, it has now been entrusted to a three-member body consisting of two prosecutors and the President of ADAE, as provided for in Article 4(4) of the Hellenic Public Prosecutor's Office.

In the context of strengthening the functional independence and legal support of the members and staff of the constitutional Authorities, special provisions of Art. 55 Law 5043/2023 were endorsed, while the salary regime for all members of the Constitutional Authorities was strengthened by the provisions of Article 95 of Law 5079/2023.

The procedure for filling positions in the independent authorities is regulated in principle by the provisions of Law 4765/21 and the specific provisions of Articles 56-59 of Law 5043/2023:

As far as the staffing of the Authorities is concerned:

- Approval of recruitment planning for the year 2024 by an Act of the Council of Ministers for 500 vacancies at the Independent Authority for Public Revenue.
- 94 vacancies for the Regulatory Authority for Energy, Waste and Water.
- 15 vacancies for the Hellenic Statistical Authority.

bodies, in accordance with the Greek Constitution and the applicable national and EU legal requirements, and to improve its compliance with their recommendations; points out that the systematic difficulties and delays in appointing the management of independent oversight bodies undermine their effectiveness and authority; is very alarmed by the sudden replacement of the board members of the ADAE and the oversight body for the public broadcaster in September 2023, just as the ADAE and the DPA had called for a crucial step to be taken in the spyware investigation

- 4 vacancies for the Supreme Personnel Selection Council.
- 3 vacancies for the National Transparency Authority.
- 7 vacancies for the Railway Regulatory Authority.
- 6 vacancies for the Hellenic Competition Commission.
- 4 vacancies for the Regulatory Authority for Ports.
- 3 vacancies for the Hellenic Consumer's Ombudsman.
- 2 vacancies for the Greek Ombudsman.
- 1 vacancy for the Hellenic Gaming Commission.

For the year 2023:

- Programming has been approved for 979 vacancies for the Independent Authority for Public Revenue.
- 19 vacancies for the Hellenic Competition Commission.
- 12 vacancies for the Hellenic Gaming Commission.
- 5 vacancies for the National Transparency Authority.
- 41 vacancies for the Hellenic Labor Inspectorate.
- 4 vacancies for the Regulatory Authority for Ports.
- 6 vacancies for the Hellenic Consumer's Ombudsman.
- 1 vacancy for the Greek Ombudsman.

With regards to the procedure for filling the positions of members of the independent authorities, in January 2024 the position of the President of the Hellenic Competition Commission was filled, while the evaluation by the Selection Committee of article 88 of Law 4622/2019 is in the process for the positions of three members of the Board of Directors of the National Transparency Authority, with high institutional and procedural guarantees of selection. In addition, the procedure for filling the positions of two Consultants and twenty-two members of the Single Public Procurement Authority is also in process.

Concerning the selection of Vice President and Deputy Vice President, two full members and one alternate member of the Hellenic Authority for Communication Security and Privacy, the selection took place in September 2023

Point 18 Is concerned by the attacks against civil society and, in particular, smear campaigns and judicial harassment by Greek authorities targeting human rights activists; is alarmed by the recent trials against humanitarian workers and people who provide humanitarian assistance to migrants and refugees; calls on the Greek authorities to drop all charges immediately and ensure that humanitarian workers and volunteers can provide assistance safely and freely

by the Conference of Presidents of the Parliament, with the majority of 3/5 of its members required by the Constitution for terms of office that had already expired as of March 2022.

There is continuous and systematic communication with Civil Society, in the framework of a structured dialogue with the Ministry of Immigration and Asylum. It is noted that members of the migrant and refugee communities themselves are included in this dialogue framework, in order to ensure more direct representation of third country nationals. Indicatively, the following meetings with representatives of civil society have taken place in the last six months:

- Meeting of the political leadership of the Ministry of Migration and Asylum with representatives of funded CSOs (December 2023)
- Meeting of the political leadership of the MoMA with representatives of recognized collective bodies of the (January 2024)
- Meeting of the General Secretariat of Reception with CSOs involved in the reception (two meetings: October 2023 and February 2024)

It should be noted that during Commissioner Johansson's visit, the Ministry of Migration and Asylum provided support for her meeting with CSO representatives invited to the Ministry.

As far as the Ministry of Citizen Protection is concerned, in the context of the expressed will of the political and physical leadership of the Hellenic Police for zero tolerance in matters of human rights violations, orders have been issued and transmitted to all Services involved, reminding their personnel of the main provisions under which they are obliged to protect life and respect human dignity, prohibit discrimination, torture and any inhuman or degrading treatment.

At the same time, in cases where there is any information about a violation of these principles and values, the hierarchy takes action to investigate this information by conducting an administrative investigation, as provided by the current disciplinary law (pd. 120/2008) and, in appropriate cases, strict disciplinary sanctions are imposed against those responsible, in order to avoid

- Point 20 Is concerned about the restrictive regulatory framework for registering civil society organizations, in particular as regards organizations active in migration and social inclusion; urges the government to immediately lift the restrictions imposed on nongovernmental organizations (NGOs) and journalists reporting on migration with immediate effect and to review the legislative framework as a matter of priority; calls for it to support and enhance all initiatives contributing to more transparency in these matters, such as the Human Rights Commission's pushback-reporting mechanism
- Point 25 Calls on the government to improve the legislative process by introducing real and meaningful consultation and to abolish the controversial practice of any feeling of impunity.
- Interoperability of the registries of Civil Society Organizations (CSOs) (Ministry of the Interior) and Non-Governmental Organizations (NGOs) (Ministry of Migration and Asylum).
- In the official response of the country to the Rule of Law Report, the progress and planning for interoperability of the two Registries is recorded, while special mention is made in the response of the Ministry of Migration and Asylum regarding the strengthening of cooperation with NGOs, especially in the context of a structured dialogue between their representatives and the Ministry, which is ongoing.
- By virtue of L.4873/2021, a circular of the Ministry of Interior on the launch of the Registry was sent to all competent authorities on 16.1.2024.
- In the country's response to the Rule of Law Report, it is noted that while during the 2015-2019 legislative period 5.1 amendments per draft law were recorded, this number decreased to 1.7 amendments per draft law, on average, in the 2019-2023 legislative period. In the current legislative period, which started in July 2023, the number of amendments is at a historical low of 0.8 amendments per draft law on average.
- Similarly, the use of the urgent and super urgent procedure has been minimized despite the COVID-19 pandemic and the global energy crisis, following a steady trend since 2019. In contrast to the number of 7.11 draft laws per year adopted by the above-mentioned procedures during the 2015-2019 legislative period, only 3 draft laws have been adopted by the urgent procedure between August 2019 and the end of 2023 (one in 2021 and none in 2022 and 2023). Similarly, while 4.22 draft laws were approved annually via the super urgent procedure between 2015-2019, the total number of super urgent draft laws since July 2019

⁴⁶ Available at <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators/Series/RQ.PER.RNK.LOWER>. It is an index that captures perceptions of the government's ability to formulate and implement sound policies and regulations that enable and promote private sector development.

⁴⁷ Available at <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/Greece/Open%20Government/ranking>

Point 26 Deplores the fact that the Greek Government and police authorities refused to meet with representatives of the European Parliament during its official mission in April 2022 and calls for the current Greek Government to establish a constructive dialogue with the European Parliament

is eight (8), including only one draft law in 2021 and none in 2022 (for the first time since 2009).

In 2023, for the second year in a row, not a single draft law was submitted to Parliament under the urgent or super urgent procedure.

The above positive image of regulatory practices is confirmed by a relevant World Bank index⁴⁶ according to which Greece shows an improvement in its percentile ranking from 53.3 in 2021 to 54.2 in 2022.

Regarding the publicity of government actions, the country's ranking in the open government index of World Justice Project is similarly improved⁴⁷ as Greece is ranked 39th amongst 142 countries.

There has been no official visit of the European Parliament in Greece in April 2022.

The Greek Government has always expressed readiness for dialogue. Greek government officials have repeatedly participated in meetings of LIBE-DRFMG, sent briefing material, received visits of the LIBE Committee and the PEGA Committee.

5. Human and Civil Rights

Point U Whereas Greece has adopted several laws in the framework of equality, some of which contain major loopholes; whereas the Greek law that bans so-called 'conversion practices' on minors and other vulnerable persons does not cover cases where 'conversion practices' are performed by priests or other religious and/or spiritual leaders, or specialists without official qualifications, and those performed on adults who have given their consent; whereas those who carry

- Law 4931/2022 prohibits conversion practices (Article 62). The assertion in the resolution is incorrect, i.e. it is not true that priests, persons without official status and those who did not receive remuneration are exempt from the prohibition, limiting the offence to persons who received remuneration. In particular, the provision of L.4931/2022, a. 62, par. 2, point a) reads as follows: "It is prohibited to carry out conversion practices on vulnerable persons. b) Anyone who applies conversion practices to others must have previously obtained their expressed consent. (c) It is prohibited for practitioners to invite, promote or advertise in any manner whatsoever

⁴⁸ Available at <https://www.rainbow-europe.org/#8636/0/0>

⁴⁹GG B 1258/21.02.2024.

⁵⁰ number 17300/30-3-2022.

⁵¹ GG B 36/10.01.2022.

out such practices can only be held liable if they have accepted money to perform them; whereas there was major upheaval in the LGBTIQ+ community in the summer of 2023 following the death of a queer artist from Cuba, Anna Hernández, found stabbed to death in her home and initial police reports misgendering her

conversion practices carried out by themselves or by other third parties, professional or otherwise.

Therefore, the prohibition applies to everyone. Professionals (i.e. those who receive remuneration) are prohibited from advertising, even if the conversion practice is performed by a non-professional (i.e. without remuneration).

- Communication of the Hellenic Police for the murder of the Queer artist.
Regarding reports that are being reproduced on the internet on the occasion of a homicide case in Agios Panteleimon referring to misgendering by the Hellenic Police, ignoring the relevant legislation and lack of information on the correct terminology regarding LGBTQ+ identities, the following announcement is communicated by the HQ of the Hellenic Police:
The Hellenic Police, respecting the dignity and rights of all individuals, including those of the LGBTQ+ community, has undertaken actions and is conducting programs for the training of its personnel in order to enhance their awareness on issues related to sexual identity and gender expression.
In this context, particular emphasis is placed on police personnel so that they respect the self-identification and personal feelings of individuals and so as they use correct language, avoiding gender bias or referring to people in the wrong way.
In this case, the first communication about the incident from the General Police Directorate of Attica never referred to a "man" as wrongly described in the publications, but to a "person". In particular, the communication issued at 21:52 on Monday, 10 July 2023, was as follows:
"TODAY DURING AFTERNOON HOURS A PERSON WAS FOUND FATALLY WOUNDED INSIDE A RESIDENCE IN THE AREA OF AGHIOS PANTELEIMON. PRELIMINARY INVESTIGATION BY D.A.A."
It goes without saying that individual cases of violation of the correct language or identification of persons by the Greek Police are treated with due seriousness.

In any case, the Hellenic Police continues to work towards improving and

upgrading its procedures in order to ensure that all citizens are treated with respect, fairness and dignity.

Greece is implementing a National Strategy for LGBTQI+ people. Main pillars are:

- ✓ Inclusive education
- ✓ Equality at work
- ✓ Health issues
- ✓ LGBTQI+ asylum seekers
- ✓ Increasing visibility

Coordinated efforts led to the improvement of the country's ranking in the European Index on the Rights of LGBTQI+ People (Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People 2023⁴⁸) from 19th place in 2019 (49%) to 13th place in 2023 (57%). The National Centre of Public Administration played a significant role in enhancing the public servants' training.

By virtue of L.5089/2024 on "Equality in civil marriage, amendment of the Civil Code and other provisions" which was recently endorsed, the Greek government proceeded with the recognition of the right to marriage for same-sex couples and the recognition of marriages already performed abroad.

The child protection framework is strengthened by the recognition of parental relationships established abroad.

In addition, the requirement that the person making a legal gender recognition must be unmarried is abolished.

Enforcing the law, a Decision has already been issued⁴⁹ of the Minister of the Interior concerning the adaptation of the recording of the details of parents and spouses on birth and marriage certificates.

A relevant circular was sent already on 30.3.2022⁵⁰ by the Secretary General of the Ministry of Foreign Affairs regarding servicing LGBTI people in Embassies and Consular Services.

A Ministerial Decision was issued⁵¹ regarding the content of the blood donation form, in which a previous reference to homosexual intercourse as a restriction on

Point V

Whereas in the European Institute for Gender Equality's 2023 gender equality index, Greece scored 58 points out of 100 and ranked only 24th in the EU; whereas according to the 2023 evaluation by the Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence monitoring the implementation of the Istanbul Convention, Greece does not currently have any rape crisis centers and/or sexual violence referral centers

voluntary blood donation has been removed.

During 2023 Greece moved above the EU average score by scoring 58.0 out of 100, indicating that significant steps towards convergence have already been achieved compared to 2013, with a tendency to rapidly close the remaining gap. It is worth noting, in this regard, that, in 2023, Greece recorded a rise of 4.6 points in the Gender Equality Index⁵² compared to the previous year, moving up 3 places in the overall ranking of states. It is - together with Portugal - the country with the highest annual increase in the Equality Index score.

Regarding support centers for women victims of rape and violence, the Resolution states that Greece has no rape treatment centers and/or reporting centers for sexual violence. According to Article 25 of the Istanbul Convention, these centers will provide victims of sexual violence with immediate medical treatment, trauma support, forensic examinations and psychological assistance. In Greece there are local centers for victims of sexual violence; simultaneously, all the services mentioned in the Istanbul Convention are provided to victims of rape by hospital centers and forensic services.

Greece is one of the first countries to activate the SOS hotline with the European number 15900 and the email address sos15900@isotita.gr providing medical and psychological support to victims of violence. In Greece, sexual intercourse without the consent of the victim has been criminalized as rape (regardless of gender) since 2019. Greece has ratified and incorporated the Istanbul Convention into domestic law, has established a separate offence for female genital mutilation.

Greece has already endorsed a special provision for the prosecution of so-called revenge pornography (i.e. the unlawful communication to third parties of images with erotic content) since 2022. Already since 2014, Greece punishes by L. 4285/2014 anyone who intentionally, publicly, orally or through the press, via the internet or by any other means or manner incites, provokes, stimulates or

---

⁵² Available at <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2023-towards-green-transition-transport-and-energy> Ranking on page 21.

- Point 21 Notes that Greece has put in place a legal framework regarding equal treatment and positive steps have been taken in that direction, such as the creation of the new Human Rights Commission; is concerned, however, about the weak legal framework and discrimination against LGBTIQ+ people, Roma and other minorities; calls on the government and all other political forces to show leadership and promote societal change in this regard, especially as regards domestic violence, police violence and marriage equality, which has been under discussion for several years
- Point 22 Acknowledges the existence of helplines and specialised police domestic violence response services, but also urges the government to set up comprehensive rape crisis centers and to make sure that victims of sexual violence can have immediate access to medical care, trauma support, forensic examinations and psychological support; calls on the government to make femicide a stand-alone crime
- encourages acts or actions that may cause discrimination, hatred or violence against a person or a group of persons, identified on the basis of sexual orientation, gender identity in a manner that endangers public order or poses a threat to the life, liberty or physical integrity of the aforementioned persons.
(see above response to Point U).
- Women victims of all forms of gender violence (including sexual violence) are supported by the integrated network of structures that operates throughout the country and includes 44 Counselling Centers, 20 Shelters and the 24-hour telephone support line 15900.
With regard to regulating femicide as a separate crime, although the use of the term in public discourse has expanded, it is considered unnecessary to provide for a separate crime as the offence is considered to be adequately treated as homicide under article 299 of the Penal Code, and is punishable by life imprisonment as a particularly serious offence (felony).